FINNPARTNERSHIP

DEVELOPING BUSINESS TOGETHER

Kehitysvaikutuksia 2023

Liikekumppanuustukihankkeiden seurantaraportti

Sisällysluettelo

Esipuhe....3

Finnpartnership: liikekumppanuuksilla kohti parempaa maailmaa....5

Nostoja tuloksista ja vaikutuksista....6

Miten liikekumppanuustuki synnyttää kehitysvaikutuksia?....7

Hankkeiden tilanne: hyviä tuloksia hankalassa tilanteessa....10

Tarkastelussa vuoden 2019 hankkeet....11

Hankkeiden tilanne raportointihetkellä (kesä 2023)....12

Pandemia vaikuttaa hankkeisiin viiveellä ja pitkään....16

Finnpartnership-ohjelman rooli riskien tasaajana korostuu haasteellisina aikoina....19

Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset....21

Perustetut yritykset....23

Solmitut yhteistyösopimukset....24

Kohdemaakatsaus: Somalian hankkeissa erinomaisia tuloksia....25

Investoinnit kohdemaihin....28

Työllistämisvaikutukset....31

Vaikutukset naisten työllistämiseen ja tasa-arvoon....34

Koulutus ja osaamisen lisääminen....37

Ympäristövaikutukset....40

Sosiaaliset, markkina- ja infrastruktuurivaikutukset....42

Linkit kehitystavoitteisiin....47

Tiivistelmä tuloksista....52

Liite: yhteenvetotaulukko 2006–2019....54

Esipuhe

Finnpartnership-ohjelma tavoittelee kehitysvaikutuksia kaupallisten hankkeiden avulla. Ohjelma kannustaa suomalaisia yrityksiä lähtemään kehittyville markkinoille luomaan kannattavaa liiketoimintaa ja sen avulla pysyviä, ihmisarvoisia työpaikkoja kohdemaihin. Tämä edellyttää myös investointeja.

Juuri liiketoiminnasta syntyvät kumppanuudet luovat jatkuvuutta, pysyvyyttä ja sellaisia hyötyjä paikalliselle kansantaloudelle, joita kumppanimaissa tänä päivänä erityisesti toivotaan. Finnpartnership-ohjelmalla generoidaan vuosittain moninkertainen määrä yksityisiä investointeja kehittyviin maihin verrattuna maksettuihin tukiin.

arvokkaimmat tulokset näkyvät vasta pidemmällä viiveellä. Vuoden 2023 kehitysvaikutusraportti käsittelee vuonna 2019 tukea saaneita hankkeita. Kehitysvaikutusten kannalta vuosi oli tuloksiltaan laiha verrattuna edeltävään vuoteen.

Koronan vaikutukset hankkeille ovat ilmeisiä ja jatkuvat pitkään, mm. moni hanke keskeytyi tai toteutettiin suunnitelmasta poikkeavalla tavalla. Lisäksi tuloksissa näkyvät tuoreempina ilmiöinä Ukrainan sodan vaikutukset globaaleihin markkinoihin sekä globaali taloudellinen epävarmuus. Hankkeiden toteutuksessa ja määrissä on ohjelman kysyntävetoisen luonteen vuoksi myös runsaasti vuosittaista vaihtelua.

Vuoden 2019 hankkeet ovat saaneet aikaan positiivisia tuloksia ulkoisista epävarmuustekijöistä huolimatta, ja ohjelman tulokset ovat viime vuosina olleet vahvoja.

Mitattavia kehitysvaikutuksia ei saada aikaan hankkeen alussa, vaan vasta sitten, kun liiketoiminta on saatu pyörimään. Tämän vuoksi hankkeet raportoivat edistymisestään vielä kaksi vuotta tuen erääntymisen jälkeen – liiketoiminnan aloittaminen on kohdemaissa haastavaa ja kaikkein

Vuoden 2019 hankkeet ovat saaneet aikaan positiivisia tuloksia ulkoisista epävarmuustekijöistä huolimatta, ja pitkällä aikavälillä tarkasteltuna ohjelman tulokset ovat olleet viime vuosina vahvoja.

Myös uudella ohjelmakaudella tehdyt ohjelman uudistus- ja kehitystoimet sekä lanseeratut uudet palvelut näkyvät hankkeissa vasta viiveellä. Ohjelmakaudella 2022–2024 on luotu edellytyksiä erityisesti hankkeiden jatkuvuudelle ja systematisoitu kehitysvaikutusten avainindikaattoreiden seurantaa. Näiden toimenpiteiden tulokset ovat nähtävissä vasta raportointivuosina 2026–2028.

Ohjelman merkitys on ollut usein yrityksille kriittinen, asiakastyytyväisyys tukeen ja palveluihin on korkeaa ja jopa noussut. Vastausten perusteella on selvää, että ilman Finnpartnershipin tukea ja neuvontaa moni hanke olisi jäänyt kokonaan toteutumatta. Tulokset osoittavat, että liikekumppanuustuen tuomalle riskien jakamiselle on erityistä tarvetta kaupallisissa hankkeissa kehittyvillä markkinoilla.

Raportissa tarkasteltavia hankkeita on toteutettu 29 eri maassa 14 toimialalla, ja hankkeissa on syntynyt erityyppisiä positiivisia kehitysvaikutuksia. Hankkeissa on solmittu yhteistyösopimuksia, perustettu yrityksiä ja kapasitoitu paikallisyhteisöjä ympäri maailmaa, luoden samalla työpaikkoja, edistäen tasa-arvoa ja siirtäen kohdemaihin uutta teknologiaa ja osaamista.

Vuosina 2018–2019 toteutetun hauraiden valtioiden Somalia-pilotin vuoksi raportissa käsitellään Somaliaan tehtyjä hankkeita myös erikseen. Poikkeuksellisen vaikeista olosuhteista huolimatta juuri Somaliassa toteutetut hankkeet ovat onnistuneet hyvin ja ne kattavat ison osan vuoden 2019 onnistumisista. Tästä raportista lukija saa läpileikkauksen siihen, millaisia tuloksia yhtenä vuonna hyväksytyillä liikekumppanuustukihankkeilla voidaan saada aikaan.

Finnpartnership: liikekumppanuuksilla kohti parempaa maailmaa

Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman tavoitteena on lisätä kaupallista yhteistyötä Suomen ja kehittyvien markkinoiden välillä niin, että hankkeet synnyttävät myönteisiä kehitysvaikutuksia kohdemaissa. Ohjelma tähtää erityisesti kestävien ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen.

Finnpartnershipin tarjoamia palveluita ovat rahallisen liikekumppanuustuen kanavointi suomalaisille yrityksille ja muille toimijoille, liikekumppanuus-aloitteiden identifiointi- ja välityspalvelu (Matchmaking-palvelu) sekä kehitysvaikutuksiin ja kehitysmaihin suuntautuviin hankkeisiin liittyvä koulutus ja neuvonta. Ohjelma on kysyntävetoinen ja kattaa kaikki OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemat kehitysmaat.

FINNPARTNERSHIP

Finnpartnership on ulkoministeriön liikekumppanuus-ohjelma. Ohjelman palvelukokonaisuuden tuottaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund). Finnpartnership tekee tiivistä yhteistyötä muun Team Finland -verkoston kanssa. Ohjelma käynnistettiin vuonna 2006.

Nostoja tuloksista ja vaikutuksista

Raportoinnin kohteena on ollut 42 hanketta.

Vastuullisia työpaikkoja

Hankkeet työllistivät yhteensä 321 henkilöä, joista 213 on suoraan työllistettyjä henkilöitä. Hankkeissa on luotu 174 uutta työpaikkaa.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä

15 hankkeessa lanseerattiin kehittyviin maihin sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tuotteita tai palveluita. Hankkeiden kautta työllistettiin suoraan 63 naista.

Investointeja ja verotuloja

Hankkeet ovat toistaiseksi investoineet kehittyville markkinoille 3,9 miljoonaa euroa – 2,4 kertaa hankkeille yhteensä maksetun liikekumppanuustuen verran. Kohdemaihin on maksettu veroja ja muita maksuja noin 490 000 euroa.

Koulutusta ja kasvanutta osaamista

Yritysten hankkeissa koulutettiin 1982 ihmistä, joista 361 oli yritysten paikallista henkilöstöä ja 1621 koulutukseen tähtäävissä hankkeissa koulutettuja paikallisyhteisöiden jäseniä. 52 % kaikista hankkeista ja 86 % liiketoimintaa käynnistäneistä hankkeista on kouluttanut paikallista henkilökuntaa.

Vastuullista yhteistyötä

Hankkeissa perustettiin 7 uutta yritystä kohdemaihin sekä solmittiin 21 sopimusmuotoista kumppanuutta kohdemaakumppanien kanssa. Lisäksi moni koronan takia keskeytynyt tai peruuntunut kumppanuus saattaa toteutua lähitulevaisuudessa.

Miten liikekumppanuustuki synnyttää kehitysvaikutuksia?

Liikekumppanuustuki on suomalaisille organisaatioille myönnettävä valtionavustus, jonka tavoitteena on käynnistää tai tehostaa kehittyvillä markkinoilla pitkäaikaista ja taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, jolla on positiivisia kehitysvaikutuksia.

Raportointikaudella liikekumppanuustuella voidaan rahoittaa hankkeiden selvitys-, pilotointi- ja koulutusvaiheita sekä oppilaitosten ja kansalaisjärjestöjen hankkeita, joilla tuetaan muita liikekumppanuustuki-hankkeita (tukitoimintohankkeita). Ulkoministeriö vastaa liikekumppanuustukihakemusten vastaanottamisesta ja niitä koskevien valtionavustuspäätösten tekemisestä. Finnpartnership-ohjelma tuottaa ulkoministeriölle hakemuksia koskevat tekniset lausunnot.

Liikekumppanuustukea voi hakea Suomeen rekisteröity tai suomalaisomisteinen organisaatio (yritys, järjestö, oppilaitos) OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemiin kehitysmaihin. Tukea voidaan myöntää toimialoille, jotka eivät kuulu ulkoministeriön kieltolistalle.

Hankkeiden odotettavissa olevien kehitysvaikutusten arviointi on keskeinen osa liikekumppanuustuki-päätöksen valmistelutyötä. Keskeisiä arviointikriteerejä ovat myös esimerkiksi hankkeiden realistisuus, mahdollisuus kannattavan liiketoiminnan aikaansaamiseen, sekä tuenhakijan resurssit ja osaaminen.

Hakijat arvioivat ensin hankkeessa odotettavissa olevia kehitysvaikutuksia hakemuksellaan. Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman henkilöstö ja ympäristövaikutusasiantuntijat tarkistavat hakijan arvioimat kehitysvaikutukset, ja analysoivat sekä pisteyttävät mahdolliset vaikutukset ja suositukset hakemusta, omaa asiantuntemustaan sekä ohjelmalle asetettuja tavoitteita hyödyntäen. Koska liikekumppanuustukea haetaan yleensä vielä hyvin alkuvaiheissaan olevien hankeideoiden edistämiseen,

on arvio kehitysvaikutuksista usein vain suuntaa-antava. Hankkeet toteutuvat usein lopulta hieman eri muodossa tai mittakaavassa kuin suunniteltiin. Kehitysvaikutusten arviointi antaa kuitenkin osviittaa hankkeen mahdollisista vaikutuksista, ja vuodesta 2022 alkaen myös ohjaa hankkeen toteutusta, kun tuensaajille annetaan kehitysvaikutusten arviointiin perustuvia ohjeellisia indikaattoreita hankkeen seurantaa helpottamaan.

Hankkeiden arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös mahdollisiin negatiivisiin ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksiin sekä -riskeihin. Hakemusten ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksien arvioinnista vastaavat Finnfundin asiantuntijat, jotka luokittelevat hankkeet, ja antavat niille vaatimuksia ja suosituksia.

Hyväksytyille hankkeille annetaan valtionavustuspäätöksen yhteydessä hankebudjetti, jossa eritellään hankekohtaiset, tukikelpoiset suoritteet. Tuensaajan tulee noudattaa hyväksyttyä hankebudjettia, paikallista lainsäädäntöä, kansainvälisiä säännöksiä sekä liikekumppanuustuen ehtoja. Tuki voidaan maksaa vain, mikäli tuensaaja on toiminut näiden kriteerien puitteissa.

Hankkeiden vastuullisuutta tuetaan tarjoamalla maksutonta, konsultin toteuttamaa hankkeelle räätälöityä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten neuvontaa tai ihmisoikeusneuvontaa.

Kehitysvaikutusten arviointi ja seuranta hankkeiden aikana

Liikekumppanuustuki maksetaan takautuvasti yhdessä tai kahdessa erässä, kun tuensaaja on omarahoitteisesti suorittanut hankebudjettiin kuuluvia toimenpiteitä. Maksupyynnön yhteydessä Finnpartnership tarkistaa hankkeen etenemisen sekä esimerkiksi hankkeelle mahdollisesti annettujen ympäristö- ja yhteiskuntavaatimusten ja -suositusten noudattamisen. Maksu suoritetaan vain, mikäli tuensaaja on noudattanut tuen ehtoja ja annettuja vaatimuksia.

Koska tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeen alkuvaiheisiin – selvitysten, tutkimusten ja kartoitusten tekemiseen – kehitysvaikutukset syntyvät usein vasta myöhemmin, tuen erääntymisen jälkeen, kun liiketoiminta tai yhteistyö kohdemaassa on saatu kunnolla käyntiin. Tuensaajilla on velvollisuus vastata tuen erääntymisen jälkeisinä kahtena vuotena lähetettäviin seurantakyselyihin, joiden avulla selvitetään hankkeiden aikaansaamia vaikutuksia kohdemaissa.

Tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeiden ensimetreille - selvityksiin, tutkimuksiin ja pilotointeihin. Todelliset vaikutukset ja tulokset syntyvätkin usein myöhemmin, kun hankkeet ovat edenneet. Siksi hankkeiden kehitysvaikutuksia mitataan neljä vuotta tuen myöntämisen jälkeen.

Hankkeiden selvitysluonteen takia jokainen hanke ei johda onnistuneeseen lopputulokseen. Toisinaan tehtyjen selvitysten tuloksena todetaan, ettei oman liiketoiminnan käynnistäminen kohdemaassa olekaan realistista. Toisinaan taas tuensaajan, partnerin tai kohdemaan tilanne muuttuu, ja hanke joudutaan keskeyttämään. Liiketoiminnan kannattavuutta ei voida samalla tavalla ennakoida, kuin esimerkiksi perinteisempien avustushankkeiden onnistumisia. Toisaalta kestävyys ja jatkuvuus ovat onnistuneen kaupallisen hankkeen sisäänrakennettuja ominaisuuksia.

Seurantakyselyyn vastaa yleensä tuensaajan hankevastaava tai joku muu hankkeen läheisesti tunteva henkilö. Vastausvelvoite koituu hankkeille kahdesti, vuosi ja kaksi vuotta tuen erääntymisen jälkeen. Finnpartnership koostaa tuensaajien vastausten perusteella vuosittain seurantaraportin hankkeiden tuloksista ja kehitysvaikutuksista. Seurantaraportointi perustuu tuensaajien antamiin tietoihin, ja niissä esitetyt asiat ovat näiden subjektiivisia mielipiteitä hankkeiden toteutuksesta ja tuloksista. Epäselvissä tapauksissa vastaajiin ollaan myös yhteydessä. Kaikkia annettuja tietoja ei ole erikseen tarkistettu.

Hankkeiden tilanne: hyviä tuloksia hankalassa tilanteessa

Kehitysvaikutusten raportointivuorossa ovat tänä vuonna 42 hanketta, jotka saivat liikekumppanuustukea vuonna 2019. Raportti esittelee hankkeiden kohdentumista sekä niiden kautta syntyneitä tuloksia ja vaikutuksia.

Vuonna 2019 käsiteltiin 114 liikekumppanuustukihakemusta, joista 71 hyväksyttiin. Tukea näille 71 hankkeelle myönnettiin yhteensä 4 247 278 euroa.

Kahden vuoden määräajan kuluessa 48 tuensaajaa haki tuen maksua. Kun tästä vähennetään kolme yritystä, jotka ovat lopettaneet toimintansa ennen raportointivelvoitetta, sekä kolme jatkohanketta, raportoinnin kohteeksi jää 42 hanketta (maksun saaneet hankkeet, jotka eivät olleet jatkohankkeita).

Raportoinnin kohteena oleville hankkeille maksettiin tukea yhteensä 1 622 726 euroa. Keskimääräinen maksetun tuen määrä oli siten 38 636 euroa, johon hankkeissa aikaansaadut kehitysvaikutukset tulee suhteuttaa.

Raportin loppuosa esittelee ja analysoi näiden 42 hankkeen tuloksia ja vaikutuksia ja niihin viitataan termillä ”vuoden 2019 hankkeet”.

Tukea saaneista hankkeista kolme oli jatkohankkeita. Jatkohankkeella tarkoitetaan hanketta, jolle on jo myönnetty aiempi tuki samaan kohdemaahan ennen vuotta 2019. Koska kyse on kuitenkin samasta hankekokonaisuudesta, on hankkeen kehitysvaikutukset raportoitu jo osana aiemmin myönnetyn tuen seurantaraportointia. Kaksinkertaisen raportoinnin ehkäisemiseksi jatkohankkeita ei ole sisällytetty tässä raportissa esiteltyjen hankkeiden joukkoon. On kuitenkin hyvä huomioida, että monet merkittävimmistä ja pitkäkestoisimmista tuloksista syntyvät nimenomaan jatkohankkeissa, joissa liiketoiminta on usein päässyt jo alkamaan ja vakiintumaan.

Tarkastelussa vuoden 2019 hankkeet

42

Raportoinnin kohteena olevaa hanketta

1,6m€

Hankkeille maksettu tuki yhteensä

38,6t€

Keskimääräinen maksettu tuki

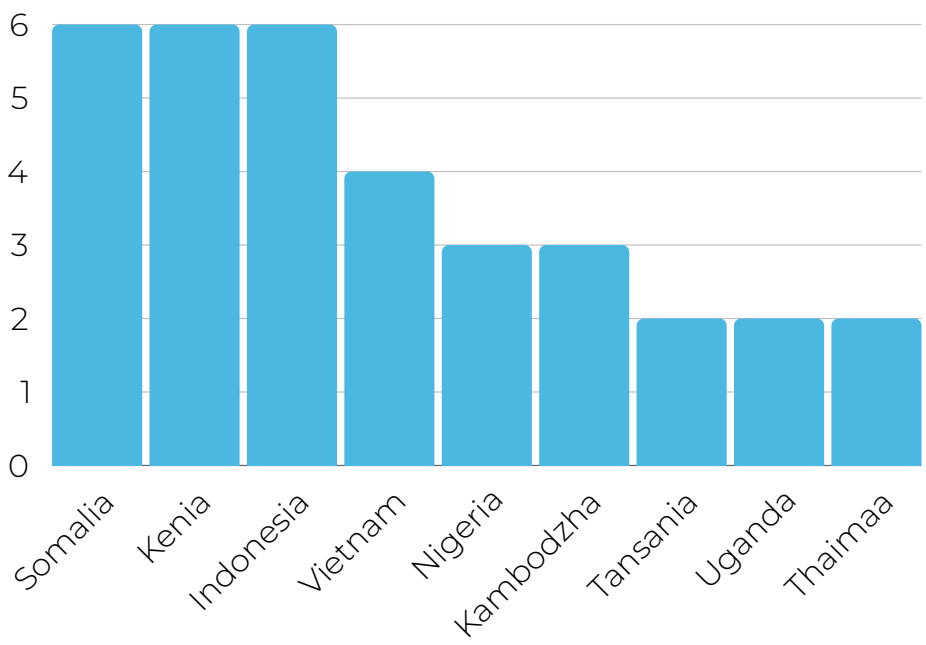
29

eri kohdemaata, joista 57 % Afrikassa, 40 % Aasiassa ja 2 % Etelä-Amerikassa

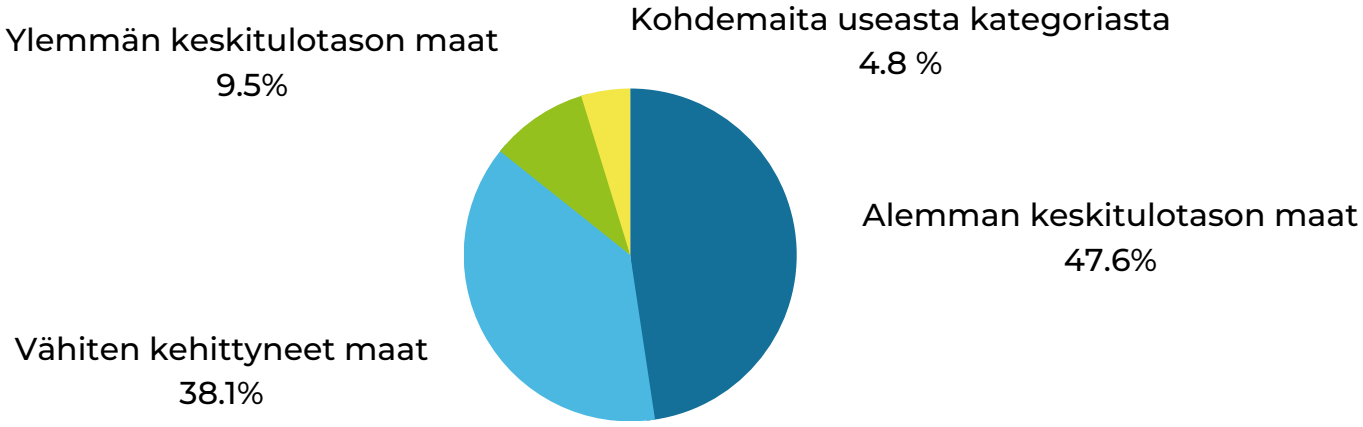
14

eri toimialaa

Yleisimmät kohdemaat

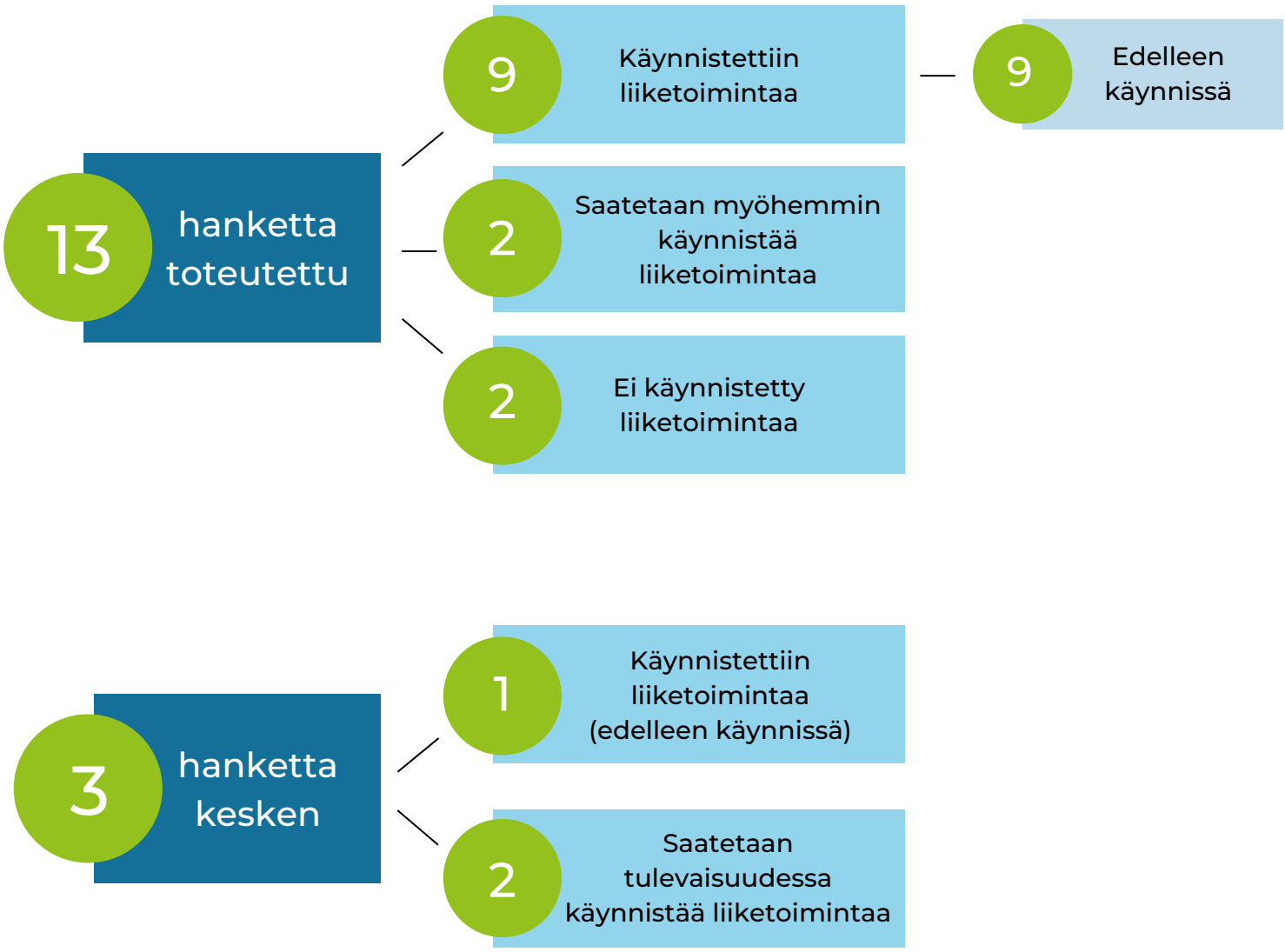

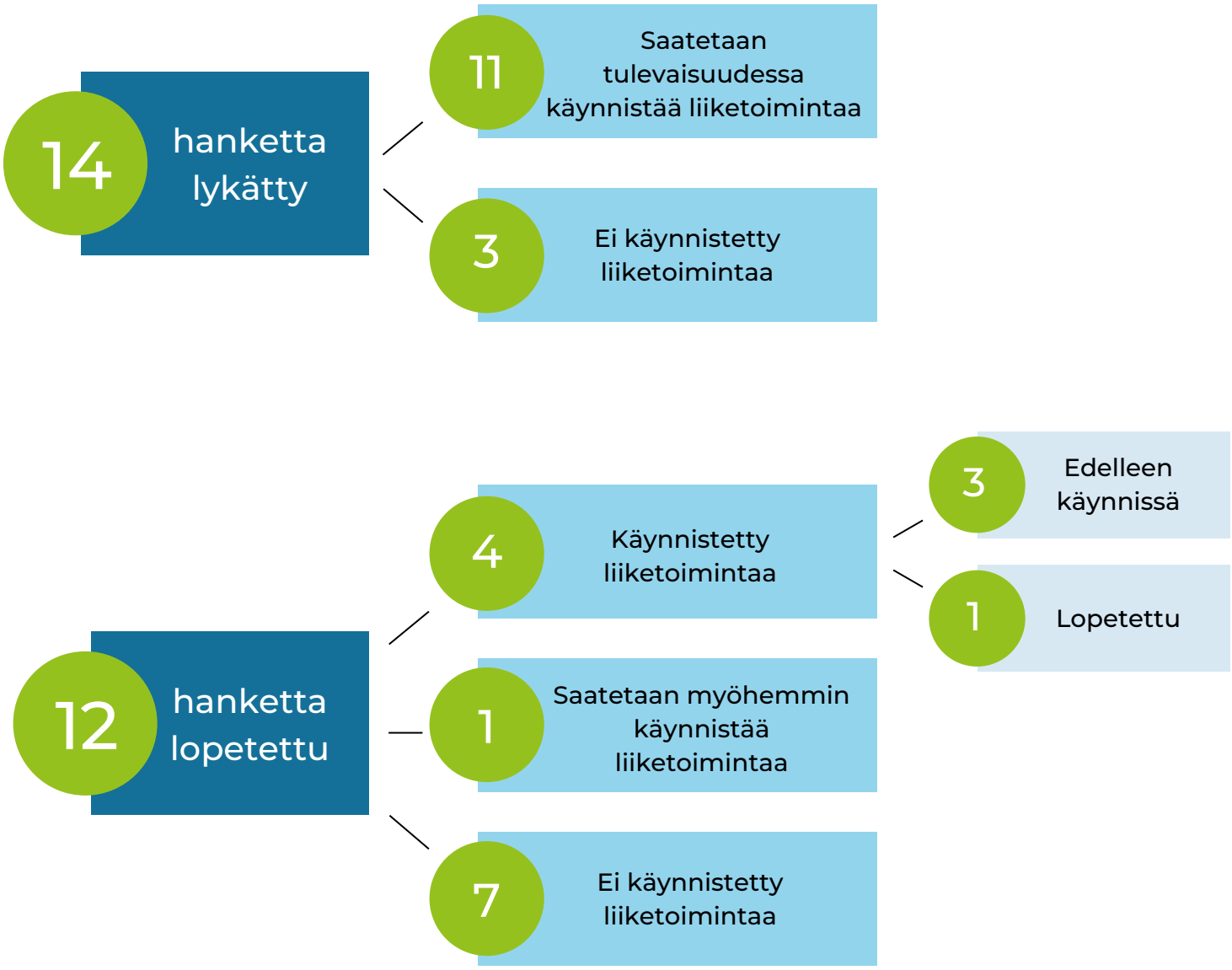
Kohdemaiden kehitysasteet

Hankkeiden tilanne raportointihetkellä (kesä 2023)

Hankkeet ovat onnistuneet keskimäärin hyvin, ja liiketoimintaa käynnistäneissä hankkeissa 79 prosentissa toiminta on edelleen käynnissä. Koronaviruspandemian vaikutukset ovat kuitenkin olleet huomattavia, ja niiden odotetaan jatkuvan myös muutamana seuraavana vuonna.

Hankestatusten selitteet:

- Hanke toteutettu: hanke on tuottanut toivotun tuloksen, esim. yritys on perustettu tai liiketoiminta on käynnistynyt
- Hanke kesken: hanke ei ole vielä johtanut toivottuun lopputulokseen, mutta sitä edistetään aktiivisesti
- Hanke lykätty: hanke on toistaiseksi keskeytetty, mutta sitä saatetaan jatkaa tulevaisuudessa
- Hanke lopetettu: hanke on päätetty, eikä sitä ole aikomus jatkaa. Huom. Hankkeiden tilanne on seurantakyselyssä erillinen mittari liiketoiminnan statuksesta, mistä syystä liiketoimintaa on voinut syntyä eri muodossa, vaikka hanke olisi lopetettu

Hankkeiden keskeisiin onnistuneisuusmittareihin kuuluvat niiden myötä käynnistetty liiketoiminta, sekä käynnistetyn liiketoiminnan jatkuvuus. Liiketoiminnan käynnistäminen on usein edellytys kehitysvaikutusten syntymiselle, ja liiketoiminnan jatkuvuus taas edellytys vaikutusten pysyvyydelle - vaikkakin joissain hankkeissa vaikutuksia tietenkin saadaan aikaan myös ilman pitkäkestoista liiketoimintaa. Useimpien hankkeiden kohdalla onnistunut toteuttaminen on heijastunut myös hankkeissa aikaansaatuihin kehitysvaikutuksiin.

Vuoden 2019 hankkeet ovat johtaneet yhä käynnissä olevaan liiketoimintaan verrattain hyvin. Hankkeista 14 käynnisti kohdemaissa liiketoimintaa. **Kesään 2023 mennessä liiketoiminta oli edelleen käynnissä 79 prosentissa liiketoimintaa käynnistäneistä hankkeista.**

Koronaviruspandemian vaikutukset kuitenkin näkyvät myös tässä tulosmittarissa selvästi, ja valtaosalle hankkeista koitui pandemiasta johtuvista syistä merkittäviä vaikeuksia hankkeiden toteuttamiseen. Vain 8 hanketta (5 % vastaajista) kertoi pandemian vaikuttaneen hankkeeseen vähän tai ei lainkaan. Lähes kaikki keskeytyneet, lykätyt tai lopetetut hankkeet raportoivat pandemian vaikuttaneen hankkeeseen merkittävästi.

Esimerkiksi taloustilanteeseen, logistiikkaan ja matkustamisrajoituksiin liittyvät vaikutukset ovat olleet monissa hankkeissa ilmeisiä. Pandemia näkyy myös muun muassa siinä, että 33 % hankkeista lykättiin myöhäisempään ajankohtaan, mutta lähes 80 % näistä vastaajista kertoo, että liiketoimintaa saatetaan aloittaa kohdemaassa tulevaisuudessa.

Vuoden 2019 hankkeet on toteutettu lähes kokonaan pandemian tuoman epävarmuuden keskellä, keskeisimmät hanketoimenpiteet ajoittuen pitkälti kaikkein pahimpiin koronavuosiin. Tämä vaikutus korostuu liikekumppanuustuen kaltaisissa rahoitusinstrumenteissa, sillä hankkeet ovat usein kokoluokaltaan varsin pieniä, ja ne olivat pandemian alkaessa vielä vasta käynnistymässä.

Liikekumppanuustuen saajat ovat suurelta osin pk-yrityksiä, joilla voi pandemian alettua olla myös korostuneempi tarve keskeyttää tai päättää lisäinvestointeja vaativan hankkeen kehittäminen toisella mantereella, ja keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa.

Vuoden 2019 hankkeet on toteutettu lähes kokonaan pandemian tuoman epävarmuuden keskellä, keskeisimmät hanketoimenpiteet ajoittuen pitkälti kaikkein pahimpiin koronavuosiin.

Dynim Oy kehittää tekoälykameroiden sovelluksia Vietnamissa

Dynim Oy perusti tekoälykameroiden laiteohjelmistoja, algoritmeja ja sovelluksia suunnittelevan ja kehittävän tytäryrityksen Vietnamiin. Finnpartnershipin tukemassa hankkeessa yritys onnistui löytämään tarvittavaa paikallista osaamista. Projektin alussa palkatut neljä henkilöä ovat edelleen töissä tytäryhtiössä, jonka nimi on nykyisin Dynimlabs Vietnam Co. Ltd.

Hankkeessa vietnamilaiselle henkilökunnalle on annettu koulutusta muun muassa kameralaitteiden ja algoritmien osaamisesta. Työnjohto on saanut puolestaan koulutusta esimerkiksi raportoinnissa, budjetoinnissa ja HR-asioissa. Vietnamissa toimivat työntekijät ovat olleet avainasemassa yhtiön tutkimus- ja tuotekehitystyössä.

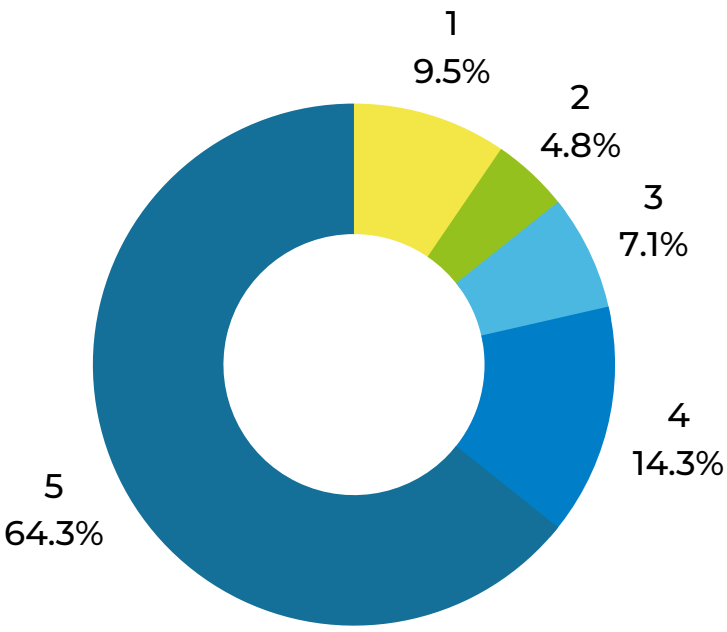
Pandemia vaikuttaa hankkeisiin viiveellä ja pitkään

Raportoinnin kohteena olevia hankkeita on toteutettu vuosina 2019–2023, josta tuen voimassaolo on ajoittunut vuosiin 2019–2021. Siten niiden toteutus on pääosin tapahtunut koronavirus-pandemian pahimpina vuosina. Pandemian vaikutukset ovat vuoden 2018 hankkeiden tavoin olleet huomattavia. Peräti 79 % vastaajista kertoi pandemian vaikuttaneen hankkeeseensa erittäin paljon tai melko paljon. Luku on vuoden 2022 raporttia korkeampi.

Vastausten ja tulosten perusteella on selvää, että pandemian vaikutus hankkeisiin näkyy vielä vuosia itse pandemian laantumisen jälkeen. Tuloksista ilmenee, että suuret kansainväliset shokit voivat heijastua myös liikekumppanuustuella selvitettävään liiketoimintaan, joskus odottamattomalla tavalla. Samalla tavoin on mahdollista, että esimerkiksi kirjoitushetkellä käynnissä olevalla Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaan ja tästä johtuvalla globaalilla taloudellisella epävarmuudella voi olla vaikutuksia hankkeissa nähtäviin tuloksiin.

Vaikka vuoden 2022 raportti jo vastaustensa perusteella varovasti indikoi koronan helpottaneen, nähdään vuonna 2023 raportoivien hankkeiden kärsineen kuitenkin pandemian vaikutuksista jopa viime vuotta enemmän. Kysyntävetoisena instrumenttina Finnpartnership ei vaikuta vastaanotettavien hakemusten toimialaan tai yritysten kokoon, joten voidaan myös päätellä, että vuonna 2023 raportoivat hankkeet sijoittuivat pandemian vaikutuksille alttiimmille aloille. Tällaisia ovat esimerkiksi koulutussektorin hankkeet, jotka tyypillisesti vaativat tiivistä kohdemaaläsnäoloa, joka on ollut matkustusrajoitusten myötä vaikeaa.

Koronaviruspandemia vaikutti hankkeemme toteutukseen

5 (täysin samaa mieltä) -
1 (täysin eri mieltä)

Pandemian ohella myös tavanomaisemmat syyt johtivat hankkeiden hidastumiseen, keskeytymiseen tai lopettamiseen. Näihin syihin lukeutuivat hankeidean osoittautuminen kannattamattomaksi, kohdemaan juridiset, taloudelliset tai yhteiskunnalliset haasteet, vaikeudet sopivan partnerin löytämisessä, kumppaniin liittyvät epäselvyydet sekä tuensaajan prioriteettien tai liiketoiminnallisten tavoitteiden muuttuminen. Onnistumisia arvioidessa on tärkeää huomioida, että liikekumppanuustuki on tarkoitettu hankkeiden varhaisimpiin vaiheisiin, joissa liikeidean realistisuutta ja kannattavuutta vasta arvioidaan ja selvitetään. Tuen selvitysluonteen takia onkin normaalia, ettei hankkeista jokainen johda kannattavaan liiketoimintaan. Osa hankkeista keskeytetään tai päätetään tuen avulla tehtyjen selvitysten jälkeen, esimerkiksi havaittaessa, ettei liikeidealle ole kohdemaassa riittäviä taloudellisia tai muita edellytyksiä.

Finnpartnership pyrkii edistämään hankkeiden toteutumista tuki-hakemuksia arvioidessaan sekä tarjoamalla hankkeen suorittamisen aikaisia tukipalveluita. Tuki myönnetään vain hankkeille, joilla on riittävät taloudelliset, henkilöstö- sekä osaamis-resurssit hankkeen toteuttamiseen, ja joiden liikeidea on realistinen ja voi synnyttää kannattavaa liiketoimintaa.

Tukea saaneille hankkeille tarjotaan esimerkiksi ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten sekä ihmisoikeuksiin liittyvää konsultointia, rahoitusneuvontaa sekä neuvontaa maksupyynnön laatimisessa tai hankkeelle myönnetyn tuen uudelleen kohdistamisessa. Vuodesta 2022 alkaen hankkeille tarjotaan myös kontaktikarttoja. Lisäksi on huomioitava, että valtionavustuksena maksettava tukiraha maksetaan jälkikäteen tilintarkastettuja kuluja vastaan hyväksytyn hankebudjetin mukaisesti, jolloin rahoituksen väärinkäytön riskit suljetaan käytännössä pois.

Huolimatta hankkeiden seulonta- ja tukiprosesseista on kuitenkin luonnollista, että osa hankkeista ei etene selvitysvaihetta pidemmälle. Tuki voidaan silti maksaa, mikäli hanketta on edistetty sovitulla tavalla. Tuensaajalle itselleen tieto siitä, ettei hankeideaa kannata edistää, voi mahdollistaa keskittymisen toisille markkinoille, ja olla siten lähes yhtä hyödyllistä kuin positiivisempiakin lopputuloksia tuottavat selvitykset. On myös varsin yleistä, että vaikka suunniteltu hanke keskeytyy jossain vaiheessa tai se ei johda heti liiketoimintaan, selvityksiä saatetaan myöhemmin jatkaa olosuhteiden muuttuessa, liiketoimintaa saatetaan aloittaa toisessa lupaavammaksi osoittautuneessa kohdemaassa osin hyödyntäen toisen maan hankkeessa saatuja löydöksiä.

Cabofin löysi maustekauppaan kumppanin Kambodžasta

Cabofin Oy selvitti Finnpartnershipin tuella hyönteisproteiinin ja Kampotin pippurin maahantuonnin aloittamista Kambodžasta ETA-alueelle. Lisäksi hankkeessa kartoitettiin maahantuontia koordinoivan tytäryrityksen perustamista kohdemaassa.

Suomalaisyritys onnistui löytämään Kambodžasta yhteistyökumppanin, jonka kanssa liiketoiminta saatiin osittain käynnistettyä. Kumppani tuottaa laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja mausteita, joiden maahantuonnista tehtiin sopimus. Hintatasoltaan kalliiden mausteiden kohderyhmiä ovat laadukkaat ravintolat ja ruoanlaittoa harrastavat yksityishenkilöt.

Hyvin liikkeelle lähteneen hankkeen keskeytti koronapandemia, mutta sen jälkeen mausteiden maahantuonti kumppanin kanssa on jälleen jatkunut. Cabofin on myös käynnistänyt hyönteisproteiinien maahantuontia valmistelevan hankkeen, joka on määrä saada päätökseen vuoden 2024 aikana.

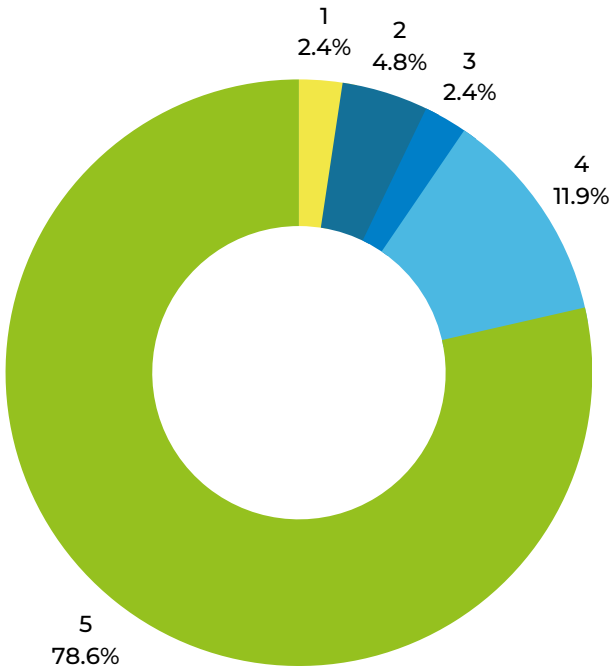
Finnpartnership-ohjelman rooli riskien tasaajana korostuu haasteellisina aikoina

Finnpartnershipin palvelut ovat hankkeiden toteutumisen kannalta monessa tapauksessa välttämättömiä. Tuensaajista keskimäärin yli 90 % on pk-yrityksiä, joista noin puolet mikroyrityksiä. Monissa tapauksissa tuensaajilla ei ole aikaisempaa kokemusta kehitysmaissa toimimisesta, ja Finnpartnershipin osallistuminen hankkeen taloudelliseen riskinjakoon, kohdemaatiedon kerryttämiseen ja idean kypsyttämiseen realistiseksi liiketoiminnaksi on keskeistä.

Saatujen vastausten perusteella on selvää, että **enemmistö hankkeista ja niiden myötä syntyneet kehitysvaikutukset olisivat pääsääntöisesti jääneet toteutumatta ilman Finnpartnership-ohjelmaa**, tai ne olisivat toteutuneet lopputulosta pienempinä tai pidemmällä viiveellä.

Liikekumppanuustuen ohella monet tuensaajat hyödyntävät Finnpartnershipin muita palveluita, kuten koulutuksia, Matchmakingia, Doing Business with Finland -seminaareja, Team Finland Meeting Point -messuosastoja kohdemaissa sekä kontaktikarttoja. Näillä lisäpalveluilla on ollut monessa tapauksessa ratkaiseva merkitys hankkeen vastuullisen ja onnistuneen toteuttamisen kannalta sekä positiivisten kehitysvaikutusten luomisessa.

Liikekumppanuustuki oli hankkeellemme välttämätön

5 (täysin samaa mieltä) -
1 (täysin eri mieltä)

Ohjelman asiakastyytyväisyys korkeaa

Osana seurantakyselyä tuensaajia pyydettiin arvioimaan Finnpartnershipin ja liikekumppanuustuen roolia kehitysmaaliiketoiminnan toteutumisen kannalta. Kysymyksiin vastattiin asteikolla 1–5. Kaikki asiakastyytyväisyys-mittarit ovat nousseet hieman viime vuodesta.

Vastaajien suuren enemmistön mukaan liikekumppanuustuki oli hankkeen toteuttamiseksi välttämätön (keskiarvo 4,6). Myös ohjelman muut palvelut koetaan hyödyllisiksi (keskiarvo 3,7). Vastaajat ovat myös tyytyväisiä ohjelman neuvonta- ja tukipalveluihin (76 % vastasi arvosanan 5, keskiarvo 4,5).

Tuensaajat nostivat taloudellisen tuen lisäksi muun muassa kohdemaatiedon sekä kontakti- ja yhteistyöverkoston keskeisiksi Finnpartnership-ohjelman lisäarvoiksi hankkeille. Usea vastaaja kertoi lisäksi, että kohdemaaliiketoiminnan selvittäminen ja käynnistäminen olisi ilman Finnpartnershipilta saatua tukea ollut merkittävästi hitaampaa.

Lisäksi jotkut tuensaajat kertoivat, että kehitysyhteistyövarojen käyttämiseen kuuluvat raportointi- ja seurantamenetelmät sekä erilaiset kansainväliset laatuvelvoitteet ovat auttaneet myös oman yrityksen liiketoiminnan kehittämisessä.

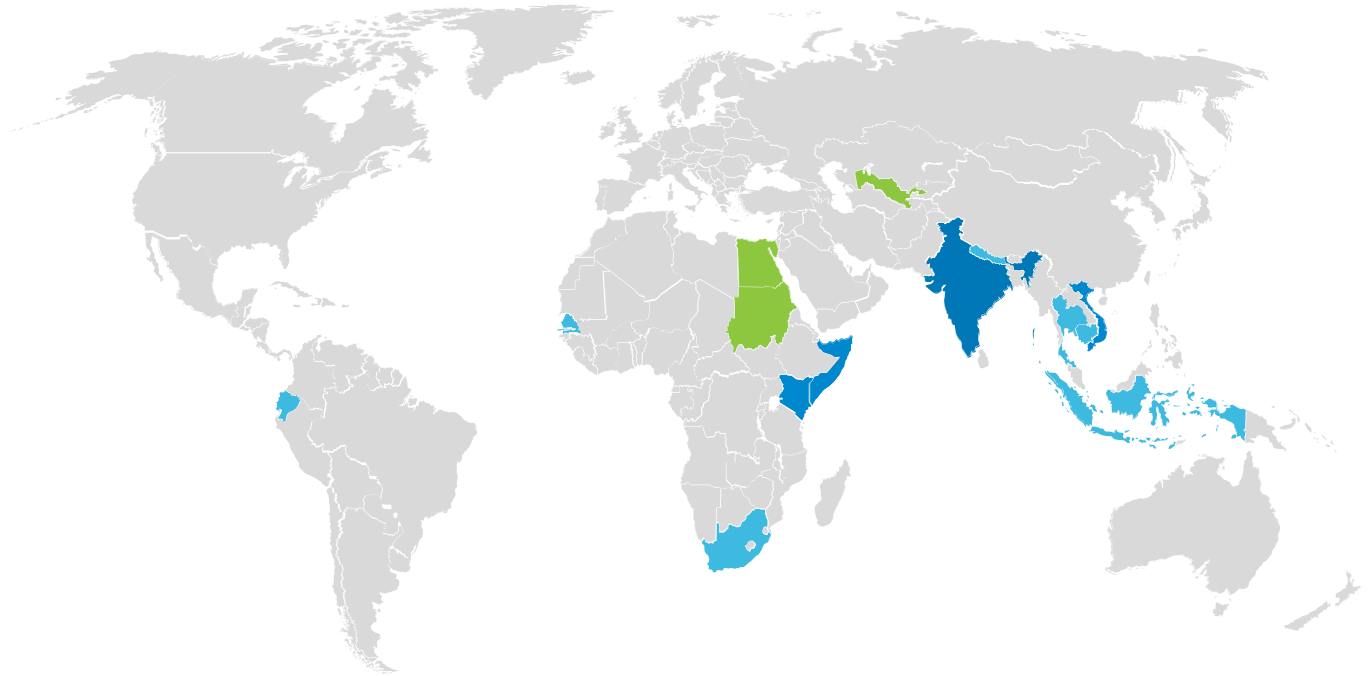
Tuensaajat nostivat rahallisen tuen lisäksi kohdemaatiedon sekä kontakti- ja yhteistyöverkoston keskeisiksi Finnpartnership-ohjelman lisäarvoiksi hankkeille. Usea vastaaja kertoi, että liiketoiminnan selvittäminen ja käynnistäminen kohdemaassa olisi ollut merkittävästi hitaampaa ilman Finnpartnershipilta saatua tukea.

Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset

Osalla hankkeista on ollut useampi etabloitumistavoite (selvitetty useampaa tavoitetta samanaikaisesti) tai useampi etabloitumistulos (etabloiduttu kohdemaahan useammalla tavalla samanaikaisesti).

Maat, joissa on luotu kumppanuuksia (etabloitumistulokset vuoteen 2023 mennessä)

Yritysmuotoinen etabloituminen, vähintään yksi

Sopimusmuotoinen etabloituminen, vähintään yksi

Yritys- ja sopimusmuotoinen etabloituminen, vähintään yksi kumpaakin

Ohjaamalla tuensaajia pitkäaikaiseen etabloitumiseen pyritään luomaan pitkäaikaisia kehitysvaikutuksia. Tällä edistetään myös tuloksien kestävyyttä ja jatkuvuutta.

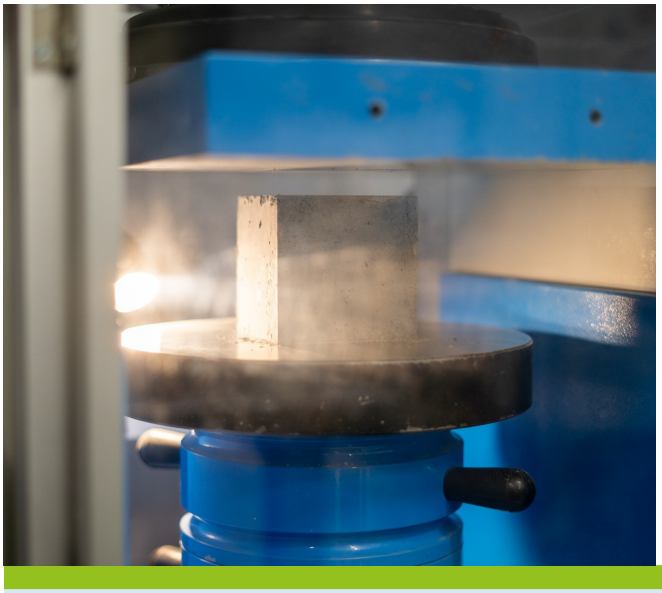
Hyväksyttäviksi etabloitumistavoitteiksi katsotaan raportointikaudella tytär- tai yhteisyrityksen perustaminen kohdemaahan, huolto-, alihankinta-, lisensointi-, franchising tai muun vastaavan sopimuksen solmiminen kohdemaapartnerin kanssa, kehitysmaatuonnin aloittaminen, sekä liikekumppanuustukihanketta edistävän ammattikoulutustoiminnan käynnistäminen tai kehittäminen. Tukea voidaan myöntää myös hankkeisiin, joissa tavoitteena on teknologian pilotointi kansainvälisen järjestön (esim. YK) kanssa, sekä tukitoiminto-hankkeisiin, joissa yhdistys tai oppilaitos toteuttaa yrityskumppanin liikekumppanuustukihankkeita tukevia paikallisyhteisöä kehittäviä toimenpiteitä.

Perustetut yritykset

Uuden yrityksen perustaminen on yksi liikekumppanuustukihankkeiden yleisimmistä tavoitteista. Pitkäaikaisen ja vakaan toiminnan aloittaminen kehittyvissä maissa edellyttää usein läsnäoloa kohdemaassa, joko kokonaan oman tytäryrityksen tai kohdemaasta identifioitavan kumppanin kanssa perustetun yhteisyrityksen muodossa.

Hankkeiden tuloksena kohdemaihin perustettiin yhteensä 7 uutta yhtiötä.

Perustetut yritykset toimivat kymmenellä eri toimialalla ja tuottavat esimerkiksi koulutuspalveluita, rakennustarvikkeita, teknologiaratkaisuja ja konsulttipalveluita. Yrityksiä perustettiin Vietnamiin, Somaliaan, Intiaan, Keniaan, Egyptiin, Uzbekistaniin ja Sudaniin. Kesään 2023 mennessä perustetuista yrityksistä viidessä toiminta oli käynnissä ja kahdessa liiketoiminta oli lopetettu.

7 Tytär- tai yhteisyritystä perustettu

71,5 % Yrityksistä edelleen toiminnassa (2023)

Betolarin ympäristöystävällinen innovaatio kiinnostaa Intiassa

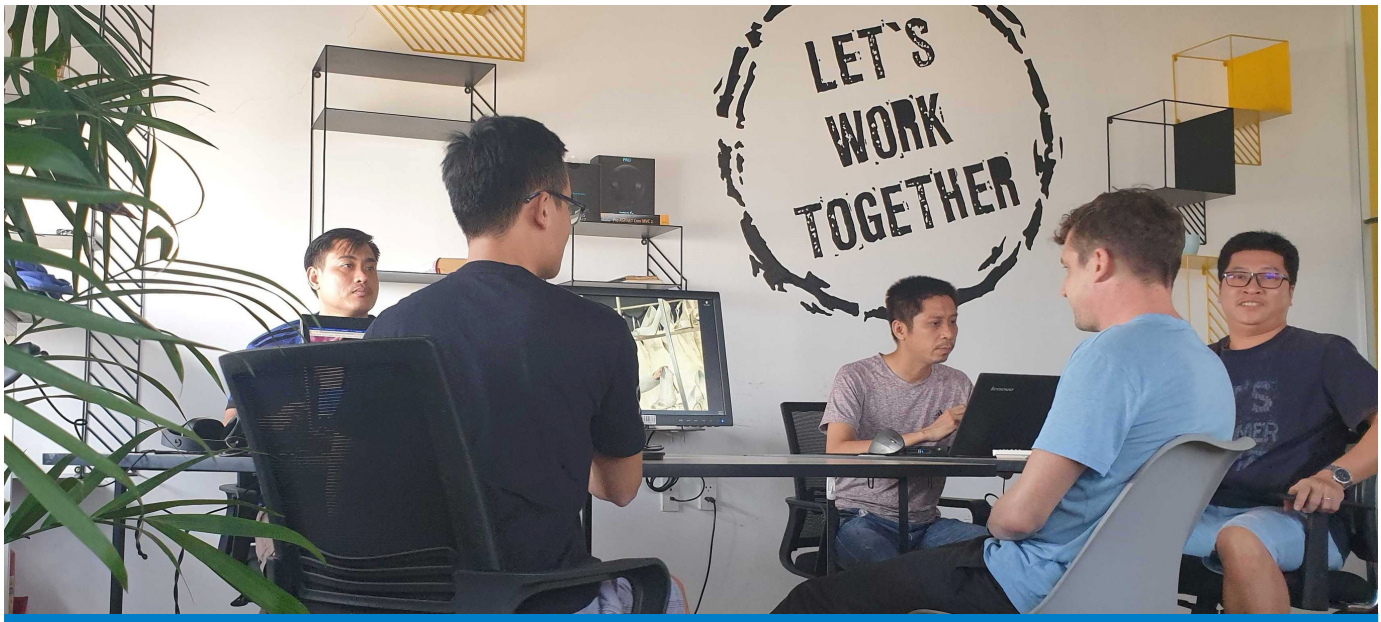
Materiaaliteknologiayhtiö Betolar Oyj on kehittänyt teknologian, jolla sementtiä korvaavia sideaineita voidaan jalostaa teollisuuden sivuvirroista. Finnpartnershipin tukemassa hankkeessa yritys selvitti Intian markkinoita paikallisen kumppaneiden avulla ja rekrytoi itselleen tiimin.

Intiaan perustetussa Betolarin tytäryhtiössä työskentelee neljän hengen tiimi, joka on vauhdittanut liiketoiminnan käynnistystä. Betolar on solminut muutamia lisenssisopimuksia paikallisten betonivalmistajien kanssa. Kumppanit hyödyntävät suomalaisyhtiön kehittämää Geoprime-ratkaisua betonin tuotannossa, jonka avulla sideaineena käytettävä sementti korvataan kuonalla paikallisilla teollisilla sivuvirroilla.

Solmitut yhteistyösopimukset

Uusien yritysten perustamisen ohella liikekumppanuustukihankkeet voivat tähdätä pitkäaikaiseksi tarkoitettujen yhteistyösopimusten solmimiseen kohdemaissa. Kohdemaista voidaan esimerkiksi alihankkia tai tuoda palveluita tai tavaroita, tai lisensoida kohdemaakumppanille teknologiaa tai palveluita, joiden avulla voidaan toteuttaa yhteistä liiketoimintaa.

Hankkeiden tuloksena solmittiin yhteensä 21 alihankinta-, huolto-, lisensointi-, maahantuonti- tai muuta pitkäaikaista sopimusta kohdemaa-kumppaneiden kanssa. Sopimuksia solmittiin mm. kuluttajatuotteiden alihankintavalmistuksesta, elintarvikkeiden tuonnista Suomeen, rahoituspalveluiden tarjoamisesta, turvallisuuspalveluiden alihankinnasta, koulutuspalveluiden lisensoinnista ja laboratorioanalyysien alihankinnasta. Yhteistyösopimuksia solmittiin yhteensä 12 maassa.

Kwork Innovaatioiden koulutus parantaa työn laatua Vietnamissa

Moderneja pilvipalveluita toteuttava Kwork Innovaatiot Oy selvitti ohjelmistopalvelujen alihankintaa ja tytäryrityksen perustamisedellytyksiä Vietnamissa. Finnpartnershipin tuella maassa koulutettiin jo identifioituja alihankkijoita ja laajennettiin alihankkija- ja muuta kumppaniverkostoa.

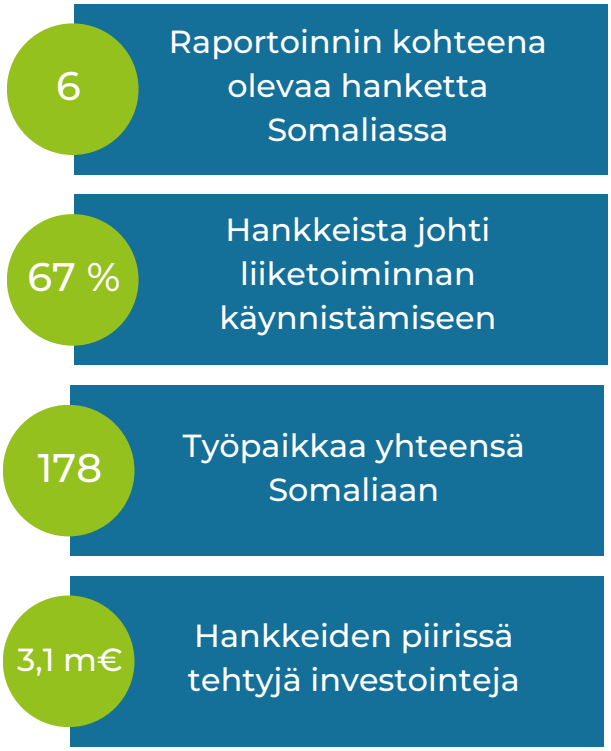
Tekninen koulutus paransi vietnamilaisten työntekijöiden työn tasalaatuisuutta ja kykyä ottaa uusia teknologioita käyttöön. Projektinhallintaan, viestintään ja asiakas-ymmärrykseen liittyvä koulutus paransi puolestaan projektien läpivientiä ja yhteistä ymmärrystä projektinhallintatavoista.

Kohdemaakatsaus: Somalian hankkeissa erinomaisia tuloksia

Raportoinnin kohteina olevien hankkeiden toteutusvuodet 2019–2023 ovat olleet haastavia poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, minkä lisäksi Somaliassa on samalla tarkastelujaksolla ollut kohdemaaspesifejä haasteita. Erityisesti tätä vasten tarkasteltuna on huomionarvoista, että vuoden 2019 Somalian hankkeet ovat onnistuneet selkeästi muita raportointijakson hankkeita paremmin, ja Somaliaan luodut kehitysvaikutukset ovat olleet merkittäviä.

Huomioitavaa on, että valtaosa raportointijakson investoinneista on suuntautunut Somaliaan ja yksinään nämä hankkeet edustavat noin puolta koko raportointijaksolla luoduista työpaikoista.

Finnpartnership toteutti vuosina 2018–2019 erillisen Somalia-pilotin, jolla aktivoitiin suomalaisyrityksiä lähestymään myös hauraiden valtioiden vähemmän kilpailtuja mahdollisuuksia sekä hyödyntämään Suomen Somalian diasporan tiiviitä yhteyksiä entisen kotimaansa liike-elämään. Projektilla saatiin vauhtiin yli 20 kaupallista hanketta, joista 6 osuu raportointikaudelle 2019.

Projektissa kehitettiin noin vuoden ajan suomalaisille yrityksille malleja toteuttaa hankkeita hauraissa valtioissa. Pilottiin osallistui yli 20 suomalaista yritystä, joille etsittiin sopivia kumppaneita Somaliasta ja saatettiin keskustelu yritysyhteistyön mahdollisuuksista osapuolten välillä konkreettiselle tasolle. Suomalaiset yritykset pääsivät myös tapaamaan keskeisiä poliittisia päättäjiä ja somalialaisyritykset tulivat Suomeen tutustumaan yritysten teknologioihin.

Pilotti onnistui erinomaisesti, ja poiki liikekumppanuustukihakemuksia useampana vuonna. Hankkeiden kohdentumista Somaliaan ja muihin hauraisiin valtioihin on kannustettu edellisellä ja kuluvalla ohjelmakaudella hauraiden valtioiden muita korkeammalla tukiprosentilla.

Finnpartnership on myös jatkanut suomalaisyritysten yhdistämistä Somaliaan vuoden 2018 Somalia-pilotin positiivisten tuloksien pohjalta. Vuonna 2022 Finnpartnership järjesti Doing Business with Finland -seminaarin Hargeisassa, jonka myötä on syntynyt yhteensä viisi hyväksyttyä Somalia-hanketta, joita toteutetaan parhaillaan.

Vuoden 2019 Somalia-hankkeet ovat onnistuneet hyvin. Kuudesta raportoineesta Somalia-hankkeesta neljässä liiketoiminta on käynnissä, yhdessä ei käynnistetty liiketoimintaa ja yhdessä saatetaan käynnistää liiketoimintaa tulevaisuudessa. Liiketoimintaa on käynnistetty tuloksellisesti aurinko- ja tuulivoima-alalla, turvallisuusalalla, rahoitusalalla ja koulutusalalla. Hankkeiden myötä syntyi yhteensä 178 työpaikkaa Somaliaan, ja hankkeiden piirissä tehtiin yhteensä 3 miljoonan euron edestä investointeja. Hankkeet ovat luoneet myös monia muita kehitysvaikutuksia, mm. tasa-arvovaikutuksia, koulutusvaikutuksia sekä sosiaalivaikutuksia.

Vuoden 2019 Somalian hankkeet ovat onnistuneet selkeästi muita raportointijakson hankkeita paremmin, ja Somaliaan luodut kehitysvaikutukset ovat olleet merkittäviä. Valtaosa raportointijakson investoinneista on suuntautunut Somaliaan ja yksinään nämä hankkeet edustavat noin puolta koko raportointijaksolla luoduista työpaikoista.

Aurinkovoima tarjoaa kohtuuhintaista sähköä ja kestävän kasvun Somaliassa

SolarLandAfrica rakensi Finnpartnershipin tuella Somaliassa aurinkosähkön pienoisverkon Lafaruugin kylään sekä Deera Mall -ostoskeskukseen Hargeisassa. Aurinkosähkö mahdollistaa edullisemmat sähkökustannukset niin suurille yrityksille, pienyrittäjille kuin kotitalouksillekin. Vuonna 2013 perustettu yritys toimii aurinkosähkön rakennuttajana ja palveluntarjoajana Somaliassa, ja se tarjoaa sähköä kotitalouksille, yrityksille, maanviljelijöille ja teollisuuslaitoksille.

Hankkeessa tehtiin pienoissähköverkon rakentamista sekä yritysasiakkaille suunnattuja aurinkosähköpalveluita. Lafaruugin kylään rakennettu sähköverkko kattaa noin 160 kotitaloutta. Aurinkosähkön myötä kehittynyt sähkönjakelu tuottaa merkittäviä etuja yhteisöille ja parantaa paikallisten pienyrittäjien asemaa.

SolarLandAfrica on työllistänyt hankkeen eri vaiheissa n. 50 ihmistä, joista 10 on ollut välillisesti syntyneitä työpaikkoja. Lafaruugin kylän jälkeen yritys on rakentanut sähkön mikroverkkoja useisiin muihin kyliin sekä monille yritys- ja kotitalousasiakkaille Hargeisassa. Parhaillaan rakennettavilla piensähköverkoilla voidaan sähköistää noin tuhat uutta kotitaloutta. Hankkeen myötä syntyneet laajemmat kerrannaisvaikutukset, kuten työpaikat, investoinnit ja infrastruktuurivaikutukset, ovatkin moninkertaiset suhteessa alkuperäisen hankkeen kokoon.

Investoinnit kohdemaihin

Liikekumppanuustuen avulla saatetaan liikkeelle yksityisen sektorin resursseja globaalien kehitys-tavoitteiden saavuttamiseen. Liikekumppanuustuki toimii siemenrahana, joka katalysoi tuensaajia investoimaan kohdemaihin sen jälkeen, kun nämä ovat toteuttaneet tuen avulla hankkeen selvitys- ja valmisteluvaiheita. Investointeja katalysoiva tuki on myös hankkeiden kohdemaissa erittäin haluttua.

YK:n arvioiden mukaan kehittyvät maat tarvitsivat vuosittain noin 2500 miljardin edestä rahavirtoja, jotta kestävän kehityksen tavoitteisiin (jäljempänä SDG) päästäisiin suunnitellusti vuoteen 2030 mennessä. Julkinen kehitysapu, kuten liikekumppanuustuki, voi kattaa tästä vain osan. Onkin välttämätöntä kannustaa, edistää ja mahdollistaa yksityistä sektoria toteuttamaan vastuullisia investointeja kohdemaihin.

Investointien katalysointi on vuosittain yksi liikekumppanuustukihankkeiden keskeisimmistä tuloksista. Tyypillisesti hankkeissa investoidaan yleensä noin 2–10 kertaa enemmän yksityistä rahaa kehittyviin maihin verrattuna hankkeissa maksettuun liikekumppanuustukeen. Koska tuettavat hankkeet ovat hyvin erilaisia, on vuosi- ja hankekohtainen vaihtelu investointien kokonaissummassa varsin suurta.

Kehitysvaikutusnäkökulmasta olennaista on, että liikekumppanuustukihankkeissa tehtävät investoinnit ovat SDG-sidonnaisia, sillä niiden kohteena olevat hankkeet ovat läpäisseet kehitys-vaikutusten arviointi- ja seuranta-prosessit. Lisäksi investoinnit kohdentuvat automaattisesti maihin, joihin tuki on myönnetty. Liike-kumppanuustuki onkin siinä mielessä poikkeuksellinen instrumentti, että tiettyyn maahan kohdennettu virallisen kehitysavun (ODA) panostus johtaa myös investointeihin juuri samaan maahan.

Aktivoimalla ja ohjailemalla hankkeiden kohdentumista, kuten Finnpartnership on tehnyt esimerkiksi hauraiden valtioiden ja Afrikan kohdalla, onkin mahdollista kohdentaa myös yksityisiä investointeja juuri Afrikkaan tai hauraisiin valtioihin.

Instrumentin luonteeseen on siis sisäänrakennettu mahdollisuus katalysoida investointeja kehityspoliittisesti tärkeiksi nähtyihin kohdemaihin, ja hankkeisiin, joiden tiedetään edistävän SDG:itä ja Suomen kehityspoliittisia painopisteitä.

Vuoden 2019 hankkeista 14 raportoi tehneensä investointeja hankkeen kohdemaahan. Investointien kokonaissumma (pois lukien jatkohankkeet) oli noin 3,9 miljoonaa euroa, eli n. 2,4 kertaa maksetun liikekumppanuustuen verran. Investointien kokonaissumma on viime vuosia pienempi, mutta suhteutettuna hankkeiden etenemiseen hankalissa liiketoiminnallisissa olosuhteissa kokonaistulos on varsin hyvä.

Investointien tekeminen mahdollistaa usein suorien ja merkittävien kehitysvaikutusten aikaansaamisen. Tämän lisäksi investoinnit tuottavat kohdemaahan tuloja verojen ja erilaisten maksujen muodossa. Vuoden 2019 hankkeet ovat arvioineet maksaneensa kohdemaahan veroja ja muita maksuja noin 490 000 euroa.

Tähän summaan eivät pääsääntöisesti sisälly kohdemaan kumppanien tai palveluntarjoajien maksamat verot ja muut maksut, jotka huomioiden todellinen kohdemaahan siirtynyt verojen ja muiden maksujen määrä on merkittävästi suurempi. Osa hankkeista on hyötynyt lisäksi kohdemaissa aloittaville yrityksille ensimmäisinä toimintavuosina myönnetyistä verohelpotuksista.

Vuoden 2019 hankkeista 14 raportoi tehneensä investointeja hankkeen kohdemaahan. Investointien kokonaissumma oli noin 3,9 miljoonaa euroa eli n. 2,4 kertaa maksetun liikekumppanuustuen verran.

Hieman yli puolet investoinneista tehtiin käyttöpääomaan, koneisiin ja laitteisiin. Vajaa puolet investoinneista tehtiin maa-alueisiin, rakennuksiin, erilaisten palveluiden ja tavaroiden ostoihin sekä muihin pienempiin eriin.

Veromaksujen määrä tuleekin merkittävästi kasvamaan liiketoiminnan vakiintuessa ja kasvaessa.

FCA Investmentsin sijoitustoiminta käynnistyi Somaliassa

Somalian haastavasta ja epävakaasta tilanteesta huolimatta FCA Investments (FCAI) toteutti menestyksekkäästi vuosina 2019–2020 markkinatutkimuksen edistääkseen toimintansa perustamista maahan. Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa rahoitusalan tilannetta ja PK-sektorin yritysten tarpeita Somaliassa ja luoda perusta vaikuttavuusinvestointiprosesseille. Hanke sai rahoitusta ja tukea Finnpartnershipilta, jonka avulla FCAI teki yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa ja kehitti uusia sijoitustuotteita ja -lähestymistapoja.

Hankkeen tuloksena FCAI teki investointipäätöksen kahdesta sijoituksesta Somaliassa ja kehitti hankesuunnitelman, joka koostuu paikallisista lupaavista yrityksistä, jotka toimivat uusiutuvan energian, kalastuksen, maatalouden ja elintarvikkeiden jalostuksen aloilla.

FCAI:lla on nyt kaksi omaa työntekijää Somaliassa, ja sijoitusyritykset työllistävät välillisesti 41 henkilöä. Sijoituskohteista Molto Ice-cream on naisten omistama jäätelötuottaja Hargeisassa ja ainoa paikallisista raaka-aineista jäätelöä valmistava yritys. Yritys on sijoituksen myötä pystynyt kasvattamaan tuotantokapasiteettiaan ja laajentamaan tuotevalikoimaa ja myyntiä. Berbera Tanary on puolestaan nahkanparkituslaitos, ja FCAI:n sijoituksen myötä yritys aikoo kaksinkertaistaa nahkantuotannon vuosikapasiteetin sekä kehittää ympäristöystävällisempiä parkitsemismenetelmiä. FCAI on tehnyt sijoituskohteidensa kautta Somaliaan noin 1,2 miljoonan euron investoinnit.

Työllistämisvaikutukset

31 % vuoden 2019 hankkeista työllisti kohdemaassa henkilökuntaa. Keskimääräinen hanke työllisti yhteensä noin 13 työntekijää. Suoraan työllistäneissä hankkeissa syntyi keskimäärin noin 16 työpaikkaa, ja niissä työllistettiin epäsuorasti noin 7 henkilöä.

Työllistämisvaikutukset ovat yksi yleisimmistä liikekumppanuustuki-hankkeissa syntyvistä kehitysvaikutuksista. Ihmisarvoisten ja kestävien työpaikkojen luominen on myös Finnpartnershipin päätavoite ohjelmakaudella 2022–24.

Koska tuen avulla käynnistetään liiketoimintaa, johtavat hankkeet onnistuessaan lähes aina työllistämisvaikutuksiin, joko kokonaan uusien työpaikkojen luomisen tai jo olemassa olleiden työpaikkojen ylläpitämisen myötä. Tuensaajilta edellytetään vastuullista työllistämistä, jossa onnistumista Finnpartnership auttaa eri keinoin.

Hankkeiden aikaansaamista työllistämisvaikutuksista raportoi 13 hanketta. Hankkeet ovat työllistäneet suoraan yhteensä 213 henkilöä (lukuun sisältyvät myös suoran sopimussuhteen, kuten alihankintasopimuksen kautta työllistetyt henkilöt).

321
Työllistettyä henkilöä yhteensä

213
Suoraan työllistettyä henkilöä

108
Epäsuorasti työllistettyä henkilöä

174
Työpaikoista uusia työpaikkoja

Suorista työpaikoista 174 on kokonaan uusia työpaikkoja.

Pandemian vaikutukset näkyvät erityisesti työllisyysvaikutuksissa, sillä monissa hankkeissa pandemia ja sitä seuranneet taloudellisen epävarmuuden vuodet on merkittävästi haitannut liiketoiminnan vakiintumista ja laajentumista, jolle työllistäminen on keskeinen mittari. On kuitenkin huomattava, että työllisyysvaikutusten kokoluokka on varsin lähellä vuonna 2021 raportoiduissa hankkeissa saavutettua kokonaistulosta,

Näin ollen voidaan tulkita, että työllisyysvaikutukset syntyvät poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi raportoineissa hankkeissa vasta viiveellä, ja koska liiketoiminta ei ole päässyt vallitsevassa tilanteessa vielä täysin vakiintumaan, vaikutukset näkyvät todennäköisesti kokonaisuudessaan vasta lähivuosina.

Työllisyysvaikutuksia syntyi vuoden 2019 hankkeista Afrikassa ja Aasiassa. Eniten suoraan hankkeiden myötä työllistettyjä on Afrikassa (63 %),

Vastaukset luovat myös kuvaa parantuvista tulevaisuuden näkymistä työllisyysvaikutusten osalta, ja raportoineet yritykset arvioivat työllistävänsä yhteensä 351 henkilöä lisää seuraavien kahden vuoden aikana.

ja määrässä on myös vuosikohtaista vaihtelua riippuen kunakin vuonna tuettavien hankkeiden liiketoimintamallista, kohdemaista ja toimialasta.

Vastaukset luovat myös kuvaa parantuvista tulevaisuuden näkymistä työllisyysvaikutusten osalta, ja raportoineet yritykset arvioivat työllistävänsä yhteensä 351 henkilöä lisää seuraavien kahden vuoden aikana.

ja valtaosa (75 %) näistä työpaikoista on syntynyt Somaliaan. Suoraan työllistettyjä naisia on kuitenkin ollut enemmän Aasiassa (67 % työllistetyistä naisista) kuin Afrikassa (33 %). Tuloksista voidaan todeta, että työllisyysvaikutukset ovat olleet varsin hyviä molemmilla mantereilla, ja raportoidut hankkeet ovat edistäneet varsin hyvin sukupuolten tasa-arvoa, joka on sekä Suomen kehityspolitiikan että Finnpartnership-ohjelman yksi keskeisistä tavoitteista.

Arkki Internationalin koulutuskonsepti laajenee Thaimaassa

Arkki International Oy on suomalainen koulutusalan yritys, joka tuotteistaa ja vie ulkomaille arkkitehtuurikoulu Arkin pohjalta kehitettyjä opetussisältöjä.

Aasiassa ensimmäinen pilottihanke oli Vietnamissa Finnpartnershipin tuella 2018. Sittemmin toiminta on laajentunut myös Kiinaan, Singaporeen ja Thaimaahan, jossa suomalaisyritys on kouluttanut lisenssikumppanina toimivan yrityksen henkilökuntaa Finnpartnershipin tuella.

Thaimaan kumppani aloitti liiketoiminnan vuonna 2019. Pandemian aiheuttaman katkoksen jälkeen toiminta on jälleen käynnistynyt, toinen toimipiste avattu, ja tulevaisuudennäkymät ovat hyvät.

Finnpartnershipin tukeman hankkeen ansiosta Arkki International on tehnyt Thaimaassa monipuolista henkilökunnan koulutusta, erilaisia yhteistyöprojekteja ja solminut kontakteja. Koulutuskonseptia on myös kehitetty vastaamaan entistä paremmin paikallisten koulujen tarpeita.

Yrityksen mukaan moni asia on vienyt aikaa, mutta nyt näyttää siltä, että kova työ alkaa tuottaa Thaimaassa tulosta. Näyttöjä ja tutkimustuloksia on saatu aikaan, ja uusien kumppanuuksien myötä lisenssitulot kasvavat tulevaisuudessa.

Vaikutukset naisten työllistämiseen ja tasa-arvoon

Liikekumppanuustukihankkeissa on edistetty tasa-arvoa usealla tasolla. Osassa hankkeista tuote tai palvelu itsessään on tasa-arvoa lisäävä, minkä lisäksi liiketoiminta voi edistää tasa-arvoa työllistämisen, työolosuhteiden ja sosiaalisen vastuun kautta.

Liikekumppanuustuki-hankkeiden tasa-arvovaikutuksia mitataan sekä suljettujen (esim. työllistettyjen naisten määrä) että avointen (esim. hakijoiden vapaavalintaiset kuvaukset hankkeen vaikutuksista sukupuolten väliseen tasa-arvoon) kysymysten avulla.

Kaikkiaan 50 % hankkeista ilmoitti vaikuttaneensa suoraan positiivisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon hankkeen tuotteella tai palvelulla, työllistämällä naisia, naisten työolo-suhteita parantamalla tai muilla tasa-arvovaikutuksilla.

Vaikutukset olivat monipuolisia. Hankkeissa mm. tarjottiin työpaikkoja ja johtotehtäviä kohdennetusti naisille ja huomioitiin suoraan naisia liike-kumppaneina tai asiakkaina ja työoloissa. Yhteistyökumppaneita tai alihankkijoita on myös kannustettu ja tuettu parantamaan sukupuolten välistä tasa-arvoa,

63
Naista työllistetty

15
Hankkeen tuotteella tai palvelulla oli vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon

17
Hankkeessa on parannettu naisten työllistymistä ja työolosuhteita

15
Hankkeella on ollut muita tasa-arvovaikutuksia

työntekijöiden oikeuksia ja kunnollista työympäristöä koulutuksen ja sopimusehtojen avulla. Jotkut hankkeet ovat myös keskittyneet kehittämään naisille kohdennettuja tuotteita tai palveluita, kuten esimerkiksi sukupuoleen kohdistuvaa väkivaltaa ehkäiseviä ratkaisuja tai tiedekasvatusta naisille ja tytöille.

Hankkeista 40 % ilmoitti sisältäneensä teemoja, jotka vaikuttivat positiivisesti naisten työllistymiseen. Näihin lukeutuivat mm. sukupuolesta riippumaton ja syrjimätön palkkaus, naisille kohdistettu, työllistymistä edistävä koulutus ja tiedonvälitys, sekä alihankinta naisten omistamilta yrityksiltä. Myös lasten koulunkäyntiä edistettiin hankkeiden kautta, mahdollistaen epäsuorasti vanhempien työssäkäynnin.

Naisia on työllistänyt 12 hanketta, eli 71 % kaikista työllistäneistä hankkeista. Hankkeiden myötä työllistyi yhteensä 63 naista (30 % kaikista hankkeiden työllistämistä henkilöistä). Maantieteellisesti tarkasteltuna naisia työllistettiin enemmän Aasiassa, missä 55 % hankkeissa työllistetyistä henkilöistä olivat naisia (42 naispuolista työntekijää). Afrikassa vastaava luku oli 21 työntekijää (15 % kaikista työllistetyistä henkilöistä).

Hankkeilla on ollut myös muita positiivisia tasa-arvovaikutuksia. Yhdessä hankkeessa naisia on esimerkiksi palkattu johtotehtäviin miesvaltaisella alalla, luoden näin positiivisen esimerkin muille. Muutama hanke raportoi lisäksi naisten tulolähteiden paranemisen vaikuttaneen positiivisesti myös naisten asemaan perheissä ja yhteisöissä.

Koulutus- ja uusiutuvan energian hankkeilla on merkittäviä epäsuoria vaikutuksia tasa-arvoon pitkällä aikavälillä. Sähkön avulla tyypillisesti naisten kotitöihin käyttämä aika vähenee ja ansaintamahdollisuudet kasvavat esimerkiksi Somaliassa, jossa sähkön saatavuus on heikkoa. Lisäksi sähkövalaistuksen avulla koulutehtävien teko on mahdollista myös auringonlaskun jälkeen, kasvattaen opintomahdollisuuksia.

Joissakin tapauksissa tasa-arvo-vaikutukset ovat ulottuneet myös kumppaniyrityksiin. Esimerkiksi rahoitusalan hankkeessa Somaliassa huomioidaan erityisesti rahoitusta hakevat naisten johtamat tai omistamat yritykset sekä pyritään investoinneilla edistämään erityisesti naisten työoloja.

Story of Hope loi kestäviä naisten työpaikkoja Nepaliin

Tuotantoketjun eettisyys on erityisesti vaate- ja tekstiilituotannossa keskeinen haaste. Tähän tarttui toiminnassaan Story of Hope Oy, joka myi verkkokaupassaan eri kehitysmaissa alihankintana eettisesti tuotettuja tuotteita. Story of Hope on sittemmin yhdistynyt Kaiko Clothing Company Oy:n kanssa, joka on myös Finnpartnershipin asiakasyritys.

Story of Hopen hanke Nepalissa tähtäsi työpaikkojen luomiseen tuomalla Suomeen eettisesti tuotettuja kašmirhuiveja ja koruja. Yrityksen perustamista selvitettiin, mutta lopulta hankkeessa ryhdyttiin alihankintatuotantoon nepalilaisten yritysten Aroma Beadsin ja Posh Pashminan kanssa. Nämä yritykset ovat nykyään Kaikon alihankkijayrityksiä, ja tuotteiden tuonti Suomeen jatkuu.

Story of Hopen alihankintatuotanto on työllistänyt Nepalissa 20 naista, joista 15 on uusia työpaikkoja ja puolet kokoaikaisia työntekijöitä. Hanke on vaikuttanut tasa-arvoon parantamalla naisten ansiotuloja, vähentämällä palkkojen epätasa-arvoa ja järjestämällä koru- ja kašmiryritysten työntekijöille mm. laatu- ja viimeistelyasioihin keskittyviä koulutuksia. Alihankkijayrityksen johtajalle on järjestetty myös koulutusta yritysjohtamisesta, tuotannon kehittämisestä sekä markkinoinnista ja brändäyksestä. Hankkeessa on lisäksi seurattu IFC:n työoikeusstandardeja sekä Reilun kaupan standardeja. Alihankkijayritysten työntekijöille järjestettiin myös kuukautisterveyden koulutus.

Koulutus ja osaamisen lisääminen

Liikekumppanuustukihankkeissa sekä koulutetaan kohdemaissa työllistettävää henkilöstöä, että kehitetään kohdemaiden koulutustasoa aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutasolle asti.

Liikekumppanuustukihankkeet kehittävät kohdemaiden osaamistasoa kahdella keskeisellä tavalla. Suuri osa hankkeista (52 %) kouluttaa kohdemaassa omaa tai kumppanin henkilöstöä osaamisen kehittämiseksi. Koulutuksen painopiste on ammatillisissa taidoissa. Henkilökunnan koulutusta sisältävät hankkeet ovat yleensä yritysten toteuttamia. Lisäksi kasvava määrä hankkeista kohdistuu koulutusalalle. Näissä hankkeissa kohdemaan koulutuksen tasoa kehitetään uuden liiketoiminnan aikaansaamiseksi – esimerkiksi lanseeraamalla uusia koulutuslinjoja tai teknologiaa sekä opettajien/kouluttajien pedagogista osaamista kehittämällä. Nämä hankkeet ovat oppilaitosten tai opetusalan yritysten toteuttamia.

1982 Koulutusta saanutta henkilöä vuoteen 2023 mennessä

22 Kohdemaahenkilöstöä kouluttanutta hanketta

361 Ammatillisesti koulutettua henkilöä hankkeiden kohdemaissa

9 Kohdemaan koulutuksen tasoa kehittänyttä hanketta

1621 Koulutettua henkilöä hankkeiden kohdemaissa

Sekä henkilöstöä kouluttavien että koulutusalalle suuntautuvien hankkeiden määrä on kasvussa. Koulutusta tukemalla voidaan usein synnyttää nopeasti realisoituvia kehitysvaikutuksia. Lisäksi koulutuksen laadun ja saavutettavuuden parantaminen kuuluu Suomen kehityspoliittisiin pyrkimyksiin.

Henkilökunnan koulutus parantaa osaamista ja toiminnan jatkuvuusedellytyksiä

Koulutus on kehitysvaikutuksiltaan merkittävää toimintaa, joka kasvattaa ammatillisten taitojen ohella usein myös henkistä pääomaa ja edesauttaa yksilöiden ja yhteisöjen taloudellis-sosiaalisia mahdollisuuksia. Usea hanke toteuttaa henkilökunnan koulutusta myös liikekumppanuustuen ulkopuolella, etenkin toiminnan jo käynnistyttyä, tai jos koulutus on luonteeltaan jatkuvampaa.

22 Henkilöstöä kouluttanutta hanketta

- Teknologiaan, tuotteeseen tai palveluun liittyvää työntekijöiden ja kumppanien ammatillisen osaamisen kasvattamista
- Vastuullisuuskoulutusta ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyvistä asioista (ESG), mukaan lukien työturvallisuuskoulutusta
- EU- ja pohjoismaalaisten markkinoiden standardeihin, lainsäädäntöön ja työkulttuuriin liittyvää koulutusta
- Raportointiin, budjetointiin sekä HR- ja IT-asioihin liittyvää koulutusta
- Koulutusta niin läsnä- kuin etätoteutuksena yhteensä 20 maahan

Koulutuksen kehittäminen on yksilöitä ja yhteiskuntaa edistävää liiketoimintaa

Koulutusala on viime vuosina ollut suosituimpia liikekumppanuustukitoimialoja. Vielä vuonna 2018 koulutusalan hankkeita oli kuitenkin varsin vähän, vain neljä kappaletta.

Koulutusalan hankkeilla voi olla merkittäviä vaikutuksia kohdemaan koulutustasoon. Samalla ne kuitenkin ovat myös yhteistyössä tehtävää, kannattavaa liiketoimintaa.

11 Koulutusalan hanketta

- Varhaiskasvatuksen, peruskoulutuksen ja korkeakoulutuksen kehittämistä
- Toteuttajana teknologiayrityksiä, palveluyrityksiä ja oppilaitoksia
- Kehitetty:
  - opettajien ammattiosaamista ja digitaitoja
  - koulutusmateriaaleja ja opetussuunnitelmia
  - koulutukseen käytettyä välineistöä, digitaalisia työkaluja ja oppimisympäristöjä

Osaamisen siirtoa myös paikallisyhteisöille

Hankkeissa siirretään tietotaitoa, osaamista ja tietoutta myös yhteisöille, joiden parissa hankkeita toteutetaan. Tämä voi tarkoittaa paikallisyhteisöjen kouluttamista hankkeiden mahdollisuuksista ja vaikutuksista, tai muuta paikallisten sidosryhmien parissa tapahtuvaa vuorovaikuttamista.

Yhteisöjen osallistaminen hankkeeseen on lähes aina hyödyllistä hankkeen kannalta - toisinaan jopa välttämätöntä.

24 Hanketta kehitti paikallisyhteisöjen osaamista tai tietotaitoa

- Paikallisyhteisöjen osallistamista hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen
- Koulutuksia ja tiedottamista hankkeessa valmisteltavan liiketoiminnan mahdollisuuksista

Suomalaisyrityksen johtamisoppi kiinnostaa Somaliassa

Successifyn perustaja ja toimitusjohtaja David Goddard valmentaa Suomessa yritysten johtohenkilöitä, mutta viime vuosina hänellä on ollut mahdollisuus ulottaa liiketoimintaa myös itäiseen Afrikkaan. Yritys on käynnistänyt johtajakoulutusta eri puolilla Somaliaa ja perustanut yhteisyrityksen paikallisen Institute for Strategic Initiatives -järjestön kanssa.

”Finnpartnershipin tuki mahdollisti asiansa osaavien paikallisten asiantuntijoiden käytön. He osasivat luoda hyödyllisiä suhteita”, Goddard kertoi. ”Vieraassa maassa kontaktien luominen olisi yksin vaikeaa. Erityisesti Somalian kaltaisessa paikassa on tunnettava erilaiset ryhmittymät ja niiden väliset suhteet.”

Goddardin mukaan oikeiden kontaktien luominen on vienyt hankkeessa paljon aikaa. Myös rahoituksen löytäminen hankkeille on haasteellista, ja lisäksi koronapandemia hidasti liiketoiminnan kehittämistä. Kurssien vastaanotto on ollut kuitenkin hyvin positiivinen, ja hankkeen tuloksena SIMAD-yliopiston kanssa järjestetty nuorille suunnattu yrittäjyysohjelma paransi 16 osallistujan yrittäjyystaitoja ja työllistymismahdollisuuksia. Kurssit todensivat myös kysyntää Somaliassa, mikä vahvisti ajatusta pitkäaikaisesta liiketoiminnasta.

Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta Goddard kannustaa yrityksiä tutustumaan Somalian tarjoamiin liiketoimintamahdollisuuksiin. Tärkeintä hänestä on rakentaa pitkäjänteisesti suhdeverkostoa. Tässä voidaan hyödyntää myös Finnpartnershipin tarjoamaa Matchmaking-palvelua.

Ympäristövaikutukset

Monet hankkeista toimivat aloilla, joissa ydinliiketoiminnalla on suoria tai epäsuoria ympäristövaikutuksia. Tällaisia hankkeita ovat raportointikaudella olleet esimerkiksi uusituvan energian ratkaisujen käyttöönotto, tai kemikaaliturvallisuuteen liittyvät konsultointi- ja koulutuspalvelut. Osalla hankkeista positiiviset ympäristövaikutukset liittyvät aiempaa ympäristöystävällisempien tuotantomenetelmien tai raaka-aineiden käytön edistämiseen, kuten vähähiilisen betonin tuottamiseen, kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen rakentamisessa tai ympäristöystävällisten viljelymenetelmien käyttöönottoon.

Jotkin hankkeet pyrkivät vaikuttamaan myönteisesti kumppanien ympäristövaikutuksiin. Tällaisia vaikutuksia on esimerkiksi rahoitusalalla toimivalla hankkeella, joka seuraa rahoitusta hakevien ja saavien asiakkaiden ympäristövaikutuksia.

Positiivisten ympäristövaikutusten aikaansaaminen edellyttää kohdemaaliiketoiminnassa suunnittelua ja proaktiivista toimintaa. Vuoden 2019 hankkeista yli puolet on toteuttanut vähintään yhden mitatuista toimenpiteistä ympäristövaikutusten huomioimiseksi.

49 % Hankkeista sisälsi ympäristövaikutuksien parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä

11 Hankkeessa seurattu ympäristövaikutuksia

5 Hankkeessa otettu käyttöön ympäristöteknologiaa

16 Hankkeen myötä ympäristöstandardien noudattaminen on parantunut

3 Hankkeessa saatu tuotteelle tai palvelulle ympäristösertifiointi

8 Hankkeessa ympäristöystävällisiä tuotantomenetelmiä tai raaka-aineita

8 Hankkeessa on arvioitu ympäristövaikutuksia

Myös riskit huomioon

Hankkeilta edellytetään kokonaisvaltaista ympäristövaikutusten huomioon ottamista ja mahdollisista ympäristövaikutuksista raportoimista hankkeen toteutuksen aikana. Samoin edellytetään ja velvoitetaan kansainvälisten ja kansallisten ympäristöstandardien ja lainsäädännön noudattamista. Hankkeille annetuilla kohdennetuilla ympäristöasiantuntijan vaatimuksilla ja suosituksilla sekä yhteistyökonsulttien toteuttamalla neuvonnalla pyritään ehkäisemään negatiivisten vaikutusten syntyminen ja hankkeiden vastuullinen toteuttaminen myös liikekumppanuus-tuen jälkeen. Merkittävä osa kohdemaissa edenneistä hankkeista kertoikin joko toteuttaneensa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointitutkimuksia ja arvioineensa hankkeen ympäristövaikutuksia. Osa hankkeista oli myös noudattanut erityistä ympäristöstrategiaa sekä saanut ympäristösertifioinnin.

Block Solutions vauhdittaa asuntotuotantoa Afrikassa

Block Solutions Oy on kehittänyt yhteistyökumppaneidensa kanssa kevyisiin pienmoduuleihin perustuvan rakennusmenetelmän, jolla voidaan vauhdittaa paikallista asuntotuotantoa ja nopeuttaa rakentamista kehittyvissä maissa. Yrityksen liiketoiminta perustuu lisensseille, joita myydään suomalaisyrityksen teknologian käyttöön ottaville yrityksille.

Finnpartnershipin tuella Block Solutions on kartoittanut liiketoiminnan käynnistämistä ja potentiaalisia kumppaneita useassa Afrikan maassa. Kairossa on käynnistynyt rakennusmoduuleita valmistava tehdas, joka tuottaa niitä Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän alueelle. Egyptissä on jo rakennettu useita erilaisia rakennuksia ja katsomoita, uusimpana päiväkoti. Ugandaan on rakennettu Block Solutionsin mallitalo.

Sosiaaliset, markkina- ja infrastruktuurivaikutukset

Yksi liikekumppanuustuen keskeisistä päämääristä on vaikuttaa kohdemaiden markkina- ja tuotantorakenteen vahvistumiseen sekä monipuolistumiseen. Tämä johtaa puolestaan muun muassa siihen, että kehittyvien maiden kansantalouden riippuvuus yhdestä sektorista tai tuotteesta vähenee.

Koska liikekumppanuustukea voidaan myöntää kieltolistaa lukuun ottamatta kaikille toimialoille, hankkeet voivat tehokkaasti ja monipuolisesti täydentää eri sektorien tarpeita ja kilpailukykyä kohdemaissaan. Tuensaajat valitsevat kohdemaakumppaneikseen usein paikallisia pk-yrityksiä, mikä voi lisätä paikallisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia joko suoraan kasvaneena myyntinä tai epäsuorasti tukemalla tuotannon monipuolistumista tai laadun parantumista esimerkiksi koulutuksen tai kasvaneiden laatuvaatimusten kautta. Osa hankkeista edistää kohdemaan ulkomaanvientiä.

Lähes 60 prosentissa hankkeista oli markkina- tai tuotantorakenne-vaikutuksia. Yhteensä 15 hanketta keskittyi täysin uuden tuotteen tai palvelun tuotannon aloittamiseen tai edistämään uuden teollisuudenalan syntymistä kohdemaahan. Esimerkit vaihtelevat sementittömän, vähähiilisen betonin tuotannosta DNA-uuttopalveluihin ja johtamiskoulutus-palveluihin.

Lähes 60 prosentissa hankkeista oli markkina- tai tuotantorakennevaikutuksia. Yhteensä 15 hanketta keskittyi täysin uuden tuotteen tai palvelun tuotannon aloittamiseen tai edistämään uuden teollisuudenalan syntymistä kohdemaahan.

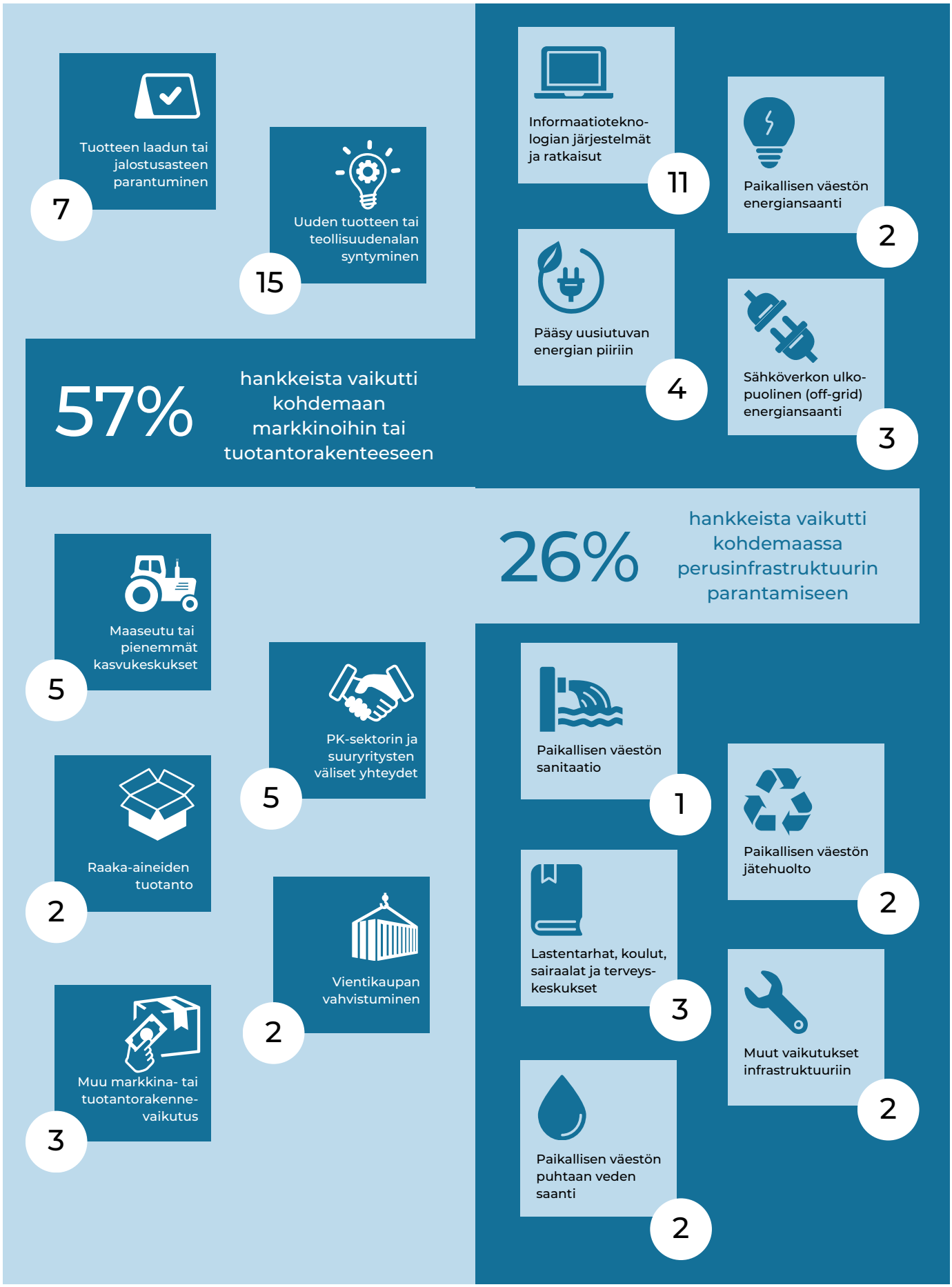
Kuusi hanketta pyrki parantamaan palvelun tai tuotteen laatua tai jalostusastetta, esimerkiksi kehittämällä turvallisuuspalveluita tai vähentämällä haitallisten kemikaalien käyttöä.

Viisi hanketta on edistänyt pk-sektorin ja suuryritysten välistä liiketoimintaa. Kaksi hanketta on edistänyt vientikaupan vahvistumista ja kaksi edistänyt raaka-aineiden tuotantoa. Viisi hankkeista on toteutettu maaseudulla tai pienemmissä kasvukeskuksissa.

Hieman yli neljännes hankkeista vaikutti tavalla tai toisella kohdemaan infrastruktuurin kehittämiseen. Näistä merkittävimpiä olivat informaatioteknologian järjestelmät ja ratkaisut sekä energiansaanti ja pääsy uusiutuvan energian piiriin. Hieman yli neljännes hankkeista pyrki edistämään tai hyödyntämään IT-ratkaisuja, kuten kehittämään ja levittämään teknologiasovelluksia tai paikkatietojärjestelmiä, tai tarjoamaan teknologisia ratkaisuja esimerkiksi terveydenhuollon tai opetuksen aloilla.

Uusiutuvan energian käyttöä pyrkivät edistämään kolme hanketta, jotka keskittyivät aurinkosähköjärjestelmiin, tuuliturbiinien paikalliseen myynti-, huolto-, koulutus- ja valmistus-toimintaan sekä aaltoenergia-teknologian käyttöönottoon ja energiainfrastruktuurin parantamiseen. Lisäksi osa hankkeista on keskittynyt puhtaan veden, sanitaation, jätehuollon sekä koulutusinfrastruktuurin kehittämiseen.

Hankkeilla on hyvin monenlaisia vaikutuksia kohdemaiden markkina- ja tuotantorakenteeseen ja infrastruktuuriin. Vaikutukset ja niiden laajuus vaihtelevat merkittävästi hankkeen toimialan ja tavoitteen mukaan. Finnpartnership-ohjelman joustavuus ja soveltuvuus yritysten erilaisiin tarpeisiin on yksi sen tärkeimmistä ominaisuuksista.

Tuotteen laadun tai jalostusasteen parantuminen
7
Uuden tuotteen tai teollisuudenalan syntyminen
15
57%
hankkeista vaikutti kohdemaan markkinoihin tai tuotantorakenteeseen
Maaseutu tai pienemmät kasvukeskukset
5
PK-sektorin ja suuryritysten väliset yhteydet
5
Raaka-aineiden tuotanto
2
Vientikaupan vahvistuminen
2
Muu markkina- tai tuotantorakenne-vaikutus
3
Informaatioteknologian järjestelmät ja ratkaisut
11
Paikallisen väestön energiansaanti
2
Pääsy uusiutuvan energian piiriin
4
Sähköverkon ulkopuolinen (off-grid) energiansaanti
3
26%
hankkeista vaikutti kohdemaassa perusinfrastruktuurin parantamiseen
Paikallisen väestön sanitaatio
1
Paikallisen väestön jätehuolto
2
Lastentarhat, koulut, sairaalat ja terveyskeskukset
3
Muut vaikutukset infrastruktuuriin
2
Paikallisen väestön puhtaan veden saanti
2

Liikekumppanuustukihankkeilla voi olla merkittäviä vaikutuksia kohdemaan sosiaalisiin oloihin. Nämä vaikutukset voivat liittyä hankkeen tuotteisiin tai palveluihin tai laajemmin liiketoimintavaikutuksiin. Useat hankkeet pyrkivät saamaan aikaan myönteisiä kehitysvaikutuksia mm. terveyden tai koulutuksen aloilla, esimerkiksi pyrkimällä hillitsemään antibioottiresistenssistä aiheutuvia terveysriskejä, tarjoamaan tekoälyyn perustuvia diagnostiikkapalveluja sairaaloille, kehittämällä terveydenhuollon video- ja mobiilisovelluksia tai digitaalisia koulutuspalveluja.

Seitsemän hanketta keskittyi edistämään kohdemaan ihmisten terveyttä

Useilla hankkeilla on myönteisiä sosiaalisia liiketoimintavaikutuksia erityisesti työllisyyden ja työolojen parantamisen kautta. Kaikki työllistävät hankkeet noudattavat paikallista työlainsäädäntöä sekä työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntöä. 58 % työllistävistä hankkeista maksaa kohdemaan keskiarvoa korkeampaa palkkaa työntekijöilleen. Vastuullisen työllistämisen sosiaaliset vaikutukset näkyvät myös siinä, että kaikki työllistävät hankkeet noudattavat kansainvälisiä työoikeus-, työterveys- ja työturvallisuusstandardeja ja

31 % Hankkeista työllisti paikallista henkilökuntaa

58 % Työllistävistä hankkeista maksoi kohdemaan keskiarvoa korkeampaa palkkaa

50 % noudattaa vapaaehtoisia sosiaalisen vastuun standardeja. Vapaaehtoisista standardeista noudatetaan mm. IFC-standardeja, ISO-standardeja, ILO:n ydintyönormeja, YK:n Global Compact -periaatteita sekä Reilun kaupan toimintaohjeita. Muina työoloja kohottavina toimina mainittiin Suomen yhtiön toimintatapojen, kuten liukuva työaika, normaalia pidemmät lomat sekä terveydenhuolto, käyttöönotto tytäryrityksessä. Lisäksi yhdessä hankkeessa mainittiin työntekijöiden lasten koulumaksujen maksaminen ja koulukyytien järjestäminen. Ainakin muutamassa hankkeessa sosiaalivaikutukset ovat ulottuneet kumppaniyrityksiin terveyskoulutuksen muodossa. Kohdemaan työolojen parantamisen kannalta nämä tulokset voivat olla merkittäviä.

Hankkeet, jotka johtavat kannattavan liiketoiminnan perustamiseen, edesauttavat myös kohdemaan verotulojen kasvua, millä on epäsuoria sosiaalisia kehitysvaikutuksia.

Resistomap auttaa torjumaan antibioottiresistenssiä Indonesiassa

Resistomap Oy tarjoaa laboratorio- ja analyysipalveluja antibioottiresistenttien bakteerien havaitsemiseen ja kvantifiointiin eri ympäristöissä, kuten pintavesissä, jätevesissä, maaperässä ja ulosteessa.

Finnpartnershipin tuella suomalaisyritys selvitti liiketoiminnan aloittamista ja sopivien yhteistyökumppanien löytämistä Indonesiassa.

Päätavoite eli laboratoriopalvelujen käynnistäminen Indonesiassa saavutettiin. Tässä yhteistyökumppanina on paikallinen SIG Laboratory, jonka henkilökuntaa Resistomap on kouluttanut DNA-näytteiden käsittelyssä yrityksen kehittämällä teknologialla. Indonesiassa laboratorio palvelee Resistomapin kansainvälistä asiakaskuntaa ja tarjoaa palveluja myös paikallisille asiakkaille. Indonesiassa asiakaskunta koostuu tutkimuslaitoksista ja viranomaisista. Myös ruokaturvallisuudesta vastaavat toimijat ja maataloussektori ovat kiinnostunut keinoista, jotka auttavat tunnistamaan vastustuskykyisten bakteerien lähteitä.

Linkit kehitystavoitteisiin

Ulkoministeriön alaisena kehityspoliittisena toimijana Finnpartnership pyrkii edistämään kansallisia ja kansainvälisiä kehitystavoitteita. Näistä keskeisimpiä ovat Suomen kehityspoliittiset tavoitteet, jotka jakautuvat viiteen painopistealueeseen, sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDGs).

Uudenlaisten toimijoiden ja etenkin yksityisen sektorin osallistaminen on välttämätöntä kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi SDG:iden täyttymisen vuoteen 2030 mennessä on laskettu edellyttävän merkittävästi enemmän resursseja kuin mitä perinteisen kehitysavun kautta generoidaan.

Finnpartnership tukee kehitys-tavoitteiden saavuttamista kaikkien ydinpalveluidensa kautta. Kehittyvien markkinoiden liiketoiminnasta kiinnostuneille tarjotaan neuvontaa, konsultointia ja koulutusta esimerkiksi kehitysvaikutuksien tunnistamiseen, kestävään liiketoimintaan ja SDG:ihin liittyen kuukausittaisissa hakemus-työpajoissa, voucher-konsultoinnissa sekä kahdenkeskisissä asiakastapaamisissa. Matchmaking-palvelu tuo yhteen suomalaisia ja kehitysmaissa toimivia yrityksiä, pyrkien näin helpottamaan luotettavan kumppanin löytämistä, joka voi usein olla toiminnan aloittamisen kriittisin vaihe.

Toimintaa ohjaa win-win-ajattelu: kestävästä, kannattavasta liiketoiminnasta hyötyy niin suomalainen kuin kehitysmaassa toimiva osapuoli sidosryhmineen.

Suomalaiset yritykset ja muut kaupalliset toimijat edistävät liikekumppanuustukihankkeillaan kestävän kehityksen ja Suomen kehityspolitiikan tavoitteita.

Kehityspoliittinen painopiste:

Naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen

Sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi Suomen kehityspoliittisista painopistealueista. Siihen kuuluu ulkoministeriön vuonna 2020 julkaiseman ja vuonna 2022 päivittämän arviointimetodologian mukaisesti kahdeksan tuotosta (output). Näistä Finnpartnershipin kannalta olennaisiksi on määritelty tuotokset 1.2 ja 1.3. Kyseiset tuotokset liittyvät seksuaaliterveyteen, johon liikekumppanuustukihankkeet vaikuttavat verrattain harvoin. Hankkeiden muista tasa-arvo-vaikutuksista on kerrottu aiemmin raportissa.

Women, girls and boys of all abilities have improved access to comprehensive sexuality education and sexual and reproductive health services

Viisi hanketta on keskittynyt tavoitteen toteutumiseen, esimerkiksi kehittämällä tai lisensoimalla digitaalisia neuvola- ja terveyspalveluja äideille tai tarjoamalla seksuaaliterveyskoulutusta. Yksi hanke pyrkii ehkäisemään sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa.

Kehityspoliittinen painopiste:

Kehitysmaiden talouden perustan vahvistaminen ja työpaikkojen luominen

Työpaikkojen luominen ja talouskasvu ovat yleisimpiä liikekumppanuustuki-hankkeiden tuottamia vaikutuksia. Tähän kehityspoliittiseen painopistealueeseen kuuluu 13 tuotosta, joista liikekumppanuustukihankkeet vaikuttavat erityisesti neljään.

Improved livelihood opportunities created for rural and urban poor

Seitsemän hankkeen tavoitteena on ollut edistää erityisesti köyhän väestönosan työllisyyttä tai mahdollisuuksia yrittäjyyteen.

Private sector actors understand and address the human rights impacts of their operations and apply decent work and responsible business standards

Kaikki 13 työllistävää hanketta noudattavat paikallista työ-, työterveys- ja työturvallisuus-lainsäädäntöä. Näistä 46 % noudattaa vapaaehtoisia sosiaalisen vastuun standardeja ja 53 % maksaa kohdemaan toimialan keskiarvoa korkeampaa palkkaa.

Enterprises operating in developing countries create employment, livelihoods and income, and provide goods and services targeting poor people

17 hanketta on työllistänyt kohdemaissa ihmisiä. Lisäksi viisi hanketta on keskittynyt edistämään köyhille ihmisille suunnattua tuotteiden tai palveluiden tarjontaa.

Micro, small and medium-sized enterprises, and especially women entrepreneurs, have improved access to support services and finance that enhance their business practices and innovations and help integrate into value chains

Neljä hanketta on keskittynyt tarjoamaan koulutus-, konsultointi- tai rahoituspalveluja paikallisille yrityksille.

Education and research institutes and the private sector have better capabilities and know-how to advance sustainable development and to co-create innovations

Viiden hankkeen tavoitteena on ollut solmia yritysten ja koulutus- tai tutkimuslaitosten välisiä kumppanuuksia kestävän kehityksen mukaisten innovaatioiden kehittämiseksi tai kaupallistamiseksi.

Kehityspoliittinen painopiste:

Koulutus

Koulutuksen kehityspoliittiseen painopistealueeseen kuuluu yhteensä 15 suunniteltua tuotosta, joista neljä liittyy politiikkavaikuttamiseen. Tuotoksista viisi on liikekumppanuustukihankkeiden kannalta relevantteja.

Teachers' professional skills and status have improved

Kahdeksan koulutussektorin hanketta on liittynyt opettajien osaamisen kehittämiseen.

Curricula, learning materials and innovations better enhance inclusive and quality teaching and learning

Seitsemän hanketta on sisältänyt tavoitteita, jotka liittyvät opetussuunnitelmien - ja materiaalien tai koulutusinnovaatioiden kehittämiseen.

Educational environments better support learners' wellbeing and learning

Kahden hankkeen tavoitteisiin kuuluu fyysisten oppimisympäristöjen parantaminen. Nämä liittyvät ekologisten koulurakennusten sekä modernin yliopiston kampusalueen suunnitteluun.

The quality and labour market relevance of vocational education and training and higher education have improved

Neljä koulutusalan hanketta on keskittynyt ammatillisen koulutuksen tason parantamiseen. Lisäksi 23 muunkin toimialan hankkeessa on kehitetty kohdemaan omien ja kumppanien työntekijöiden ammatillista osaamista koulutuksen kautta.

Youth have improved life skills, skills and knowledge to advance sustainable development

Yhdeksän hanketta on keskittynyt tavoitteisiin, jotka liittyvät nuorten elämäntaitojen tai taitojen, jotka voivat edistää kestävää kehitystä, edistämiseen.

Kehityspoliittinen painopiste:

Ilmastonmuutos ja luonnonvarat

Liikekumppanuustukihankkeissa pilotoidaan ja kaupallistetaan usein energiatehokasta, uusiutuvaa energiaa hyödyntävää tai esimerkiksi kierrätysmateriaaleja käyttävää liiketoimintaa. Hankkeista huomattavalla osalla voikin olla pieniä tai isoja vaikutuksia ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun ja luonnonvarojen kestävään käyttöön.

Alle on koottu tiedot siitä, miten liikekumppanuustukihankkeet ovat vaikuttaneet neljään näiden kannalta olennaisimpaan ”ilmastonmuutos ja luonnonvarat” -painopisteen tuotokseen.

Smallholder farmers’ and SMEs’ possibilities to participate in inclusive and gender-sensitive value chains have increased

21 hankkeen tavoitteet ovat liittyneet maanviljelijöiden ja pk-yritysten kasvaneisiin mahdollisuuksiin osallistua arvoketjuihin joko kasvattamalla liiketoimintamahdollisuuksia tai tuottamalla tuotteita tai palveluita, jotka kasvattavat kapasiteettia osallistua arvoketjuihin.

Households, especially women, benefit from new clean energy services

Kaksi hanketta on keskittynyt kehittämään paikallisen väestön uusiutuvan energian saantia.

Public and private enterprises, especially MSMEs, are able to increase the production and use of renewable energy

Neljä hanketta on keskittynyt kehittämään uusiutuvan energian tuottamista. Näistä kaksi on keskittynyt osittain tai kokonaan yritysasiakkaisiin.

Communities and households, including women and persons with disabilities, have access to water and sanitation services that are climate resilient

Kolme hanketta pyrki edistämään paikallisen väestön puhtaan veden saantia ja sanitaatio-ratkaisuja. Kaksi hankkeista keskittyi puhtaan veden ratkaisuihin ja yksi kuivakäymäläjärjestelmiin.

Tiivistelmä tuloksista

Liikekumppanuustuki-päätökset
2019

42

Liikekumppanuustuki -hanketta

38

Yritystä

4

Oppilaitosta

Hankkeiden toteutus
2019–2021

29

Kohdemaata

14

Toimialaa

5

Hanketta maaseudulla tai pienemmissä kasvukeskuksissa

Partnereiden identifiointi
Hankeselvitykset
Liiketoimintasuunnitelmat
Henkilökunnan koulutus
Ympäristö-ja yhteiskuntavaikutusten identifiointi
Pilotit

Liiketoimintaa, kumppanuuksia ja investointeja
2019–2023

7

Yritystä perustettu

21

Yhteistyösopimusta solmittu

3,9m€

Investointeja kohdemaihin

490t€

Veroja ja muita maksuja kohdemaihin

Positiivisia vaikutuksia kohdemaihin
2019–2023

21

Hankkeella positiivisia tasa-arvovaikutuksia

321

Työllistettyä henkilöä vuonna 2023

22

Hankkeessa koulutettu henkilökuntaa

11

Kohdemaan perusinfra-struktuurin kehittämistä edistänyttä hanketta

20

Hankkeella positiivisia ympäristövaikutuksia

Kehityspoliittisten tavoitteiden tukemista
2022–

Naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen

Työpaikkoja, ammatti-osaamista, naisten työolo-suhteiden parantamista, tasa-arvoa tukevia tuotteita

Kestävä talous ja ihmisarvoinen työ

Vastuullista, lakeja ja standardeja noudattavaa työtä ja koulutusmahdollisuuksia kaupunkeihin ja maaseudulle

Koulutus

Varhais-, perus- ja korkeakoulu-opetuksen kehittämistä, koulutusinnovaatioita, oppilaitosyhteistyötä

Ilmastonmuutos ja luonnonvarat

Uusiutuvaa ja off-grid -energiaa, puhdasta juomavettä, yhteyksiä maanviljelijöiden ja yritysten välille, ilmastonmuutokseen varautuminen

Vaikutuksia kestävän kehityksen tavoitteisiin
2022–

Liite: yhteenvetotaulukko 2006–2019

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Myönnettyjä tukia (pl. jatkohakemukset)	79	68	77	110	114	77	94	90	168	89	112	83	64
Maksatuksen saaneita	60	48	50	65	74	35	59	48	105	60	68	55	48
Maksatusten summa	1 683 300	1 122 328	1 430 945,33	1 253 884,55	1 482 478,78	675 798	1 211 426	1 243 649	2 732 028	2 144 706	2 281 440	2 188 422	1 717 877
Maksatusten summa (ml. jatkohakemukset)	1 683 300	1 269 787	1 451 900,49	1 570 585,54	1 622 374,86	782 886	1 347 297	1 411 777	3 080 922	2 463 935	2 463 935	2 156 785	1 855 737
Suoraan työllistäviä yrityksiä	32 (53 %)	25 (52 %)	24 (48 %)	23 (35 %)	23 (31 %)	17 (49 %)	23 (42 %)	17 (35 %)	35 (33 %)	22 (37 %)	19 (28 %)	20 (36 %)	13 (27 %)
Suoraan työllistettyjä	899	1192	1283	621,5	636	401	758	410	445	1025	260	989	213
Uusia työpaikkoja	590	547	884	307	517	232	297	180	315	690	130	711	174
Työllistettyjä naisia	156	269	518	180	232	156	585	148	130	860	160	470	63
Naisten osuus suoraan työllistetyistä	17 %	23 %	40 %	29 %	36 %	39 %	77 %	36 %	29 %	85 %	62 %	16 %	30 %
Epäsuorasti työllistettyjä	1698	568	389	237	1400	283	188	200	580	1130	270	1736	108
Investointeja toteuttaneita yrityksiä	14 (23 %)	13 (27 %)	16 (32 %)	21 (32 %)	38 (51 %)	16 (46 %)	22 (20 %)	26 (54 %)	43 (41 %)	18 (30 %)	22 (32 %)	18 (32 %)	14 (29 %)
Investointien kokonaissumma	12 818 000	7 900 000	35 720 000	20 180 000	20 299 992	15 878 977	7 080 669	2 079 208	18 800 000	9 050 000	4 800 000	10 200 000	3 860 000
Investointien kokonaissumma (ml. jatkohankkeet)	12 818 000	8 300 000	35 740 000	29 320 000	22 149 992	21 969 477	7 217 169	2 217 326	22 300 000	11 750 000	11 750 000	10 200 000	3 900 000
Investointien suhde maksatuksiin (ml. jatkohankkeet)	97172 %	654 %	2461 %	1867 %	1365 %	2900 %	535 %	157 %	720 %	480 %	580 %	485 %	210 %
Tytäryritys tai yhteisyritys perustettu	13 (22 %)	15 (31 %)	12 (24 %)	11 (17 %)	17 (23 %)	9 (26 %)	16 (29 %)	11 (23 %)	15 (14 %)	9 (15 %)	17 (25 %)	15 (27 %)	7 (16 %)
Alihankinta tai muu sopimusyhteistyö aloitettu	16 (27 %)	14 (29 %)	9 (18 %)	13 (20 %)	13 (18 %)	8 (23 %)	2 (4 %)	5 (10 %)	17 (16 %)	8 (13 %)	15 (22 %)	12 (21 %)	21 (44 %)
Lisäarvollinen kehitysmaatuonti aloitettu	12 (20 %)	12 (25 %)	10 (20 %)	11 (17 %)	11 (15 %)	9 (26 %)	10 (18 %)	1 (2 %)	12 (11 %)	7 (12 %)	2 (3 %)	1 (0.1 %)	2 (4 %)
Teknologian ja tietotaidon siirtoa toteuttaneita hankkeita	45 (75 %)	36 (75 %)	36 (72 %)	39 (60 %)	28 (38 %)	25 (71 %)	19 (35 %)	16 (33 %)	30 (29 %)	14 %	22 (32 %)	16 (29 %)	31 (65 %)
Koulutusta toteuttaneita hankkeita	35 (58 %)	33 (69 %)	36 (72 %)	34 (52 %)	41 (55 %)	22 (62 %)	32 (58 %)	26 (54 %)	48 (46 %)	24 (40 %)	32 (47 %)	37 (67 %)	22 (45 %)
Keskimääräistä parempia palkkoja maksaneita hankkeita	22	25	22	14	11	8	10	7	12	10	6	36 (65 %)	7 (13 %)
Hankkeita, joilla positiivisia vaikutuksia naisten työllistymiseen tai sukupuolten väliseen tasa-arvoon	24 (40 %)	28 (58 %)	26 (52 %)	19 (29 %)	30 (41 %)	13 (37 %)	19 (35 %)	20 (32 %)	34 (32 %)	20 (33 %)	29 (43 %)	23 (41 %)	21 (44 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia yleiseen infrastruktuuriin	25 (42 %)	16 (33 %)	12 (24 %)	9 (14 %)	16 (22 %)	8 (23 %)	14 (25 %)	12 (25 %)	31 (30 %)	18 (30 %)	20 (29 %)	20 (36 %)	10 (21 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia markkinoihin ja niiden tuotantorakenteeseen	42 (70 %)	36 (75 %)	34 (68 %)	29 (45 %)	41 (55 %)	17 (49 %)	24 (44 %)	14 (29 %)	42 (40 %)	19 (32 %)	21 (31 %)	28 (50 %)	26 (54 %)
Hankkeita, joilla positiivisia ympäristövaikutuksia	34 (57 %)	29 (60 %)	21 (42 %)	29 (45 %)	34 (46 %)	17 (49 %)	33 (60 %)	22 (46 %)	46 (44 %)	27 (45 %)	20 (29 %)	31 (56 %)	20 (45 %)

FINNPARTNERSHIP

Ota yhteyttä

fp@finnpartnership.fi
finnpartnership.fi
@Finnpartnership
Finnpartnership

finnfund

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet